

BIJLAGEN BIJ HET HERINDELINGSADVIES

BIJLAGE 1**Logboek maatschappelijk draagvlak**

Wanneer	Wat	Wie
2007	Onderzoek door BMC naar herindelingsvariant Grootegast-Marum	Grootegast, Marum
2008	Bestuurskrachtonderzoeken samenwerking/schaalvergroting	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
2011	Collegestandpunt over o.a. herindeling, waar de combi Leek/Marum onderdeel vanuit maakt	Leek
2011	Informatieavond voor inwoners, ondernemers en belangenverenigingen	Marum
2011	Drie dorpenrondes met stellingen, waarbij het algemene beeld naar voren kwam dat er draagvlak is voor herindeling	Marum
Juni 2011	Gemeenteraad stelt onderzoeksopdracht vast naar herindeling met nader te bepalen fusiepartners	Marum
Januari 2012	Vaststellen Plan van Aanpak clusteronderzoeken en visitatietraject Vereniging Groninger Gemeenten en Provincie Groningen	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
September 2012	Clusteronderzoek naar intergemeentelijke samenwerking, ambtelijke fusie en herindeling in Westerkwartierverband	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
Februari 2013	Rapport Grenzeloos Gunnen	(Provinciebreed)
10 april 2013	Informatie- en debatavond voor inwoners en raadsleden over herindeling	Leek
22 april 2013	Rondetafelconferentie tussen inwoners en raadsleden over herindeling	Grootegast
April 2013	Informatie- en debatbijeenkomst waar de gevoelens van de inwoners over herindeling zijn gepeild	Zuidhorn
Mei 2013	Intentiebesluit raden om te herindelen in Westerkwartierverband	Marum, Grootegast
Mei 2013	Meerderheid raad spreekt zich uit voor herindeling, onderzoek naar fusiepartners (Leek: WK + Noordenveld, Zuidhorn: WK + De Marne en Winsum)	Leek, Zuidhorn
November 2015	Besluit tot herindeling in Westerkwartierverband	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
Maart 2016	Vaststelling kadernotitie door gemeenteraden	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
20 maart 2016	Persbericht kadernotitie	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
Maart 2016	Projectwebsite herindeling westerkwartier.nl online	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
20 mei 2017	Persbericht eerste versie Herindelingsontwerp en plaatsing op website	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
Mei/juni 2016	Enquête onder de inwoners van de Westerkwartiergemeenten over herindeling en de onderwerpen die daarbij voor inwoners van belang zijn	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
Juni 2016	W-500: een tweetal bijeenkomsten voor inwoners en partners van de vier Westerkwartiergemeenten, waarin gepeild is hoe de nieuwe gemeente eruit moet komen te zien	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
17 juni 2016	Persbericht resultaten W-500	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn

Wanneer	Wat	Wie
1 juli 2016	Persbericht resultaten enquête	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
5 juli 2016	Advertentie over de resultaten enquête en W500	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
20 oktober 2016 – 6 november 2016	Volksraadpleging Middag-Humsterland	Zuidhorn, Winsum
2 november	Terugkoppeling W-500 aanwezigen over hun input dmv advertentie	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
7 november	Informatie herindeling burgerpanelleden dmv advertentie	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
14 november	Persbericht Middag-Humsterland uitslag	Zuidhorn, Winsum
17 november	Persbericht Burgerpanel	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
1 december	Aankondiging voorbespreking Herindelingsontwerp raden	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
12 januari	Aankondiging Herindelingsontwerp in raden	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
16 januari	Persbericht aangenomen Herindelingsontwerp	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
25 januari	Advertentie Herindelingsontwerp	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
16 februari	Expertbijeenkomst plattelandsontwikkeling Westerkwartier	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
26 februari	Radio-uitzending Radio Westerkwartier met de vier burgemeesters over de herindeling	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
14 maart	Start externe nieuwsbrieven, eerste over veelgestelde vragen op de herindelingswebsite	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
7 april	Aankondiging eerste enquête WesterkwartierPanel	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn
10 april	Start WesterkwartierPanel	Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn

BIJLAGE 2   NOTA VAN ZIENSWIJZEN EN REACTIE

Inleiding

De raden van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum, Zuidhorn en Winsum hebben in de derde week van januari 2017 het herindelingsontwerp Westerkwartier-gemeenten vastgesteld. Hiermee verklaarden de gemeenten formeel samen één nieuwe gemeente te willen vormen, waarbij voor Winsum geldt dat alleen de voormalige gemeente Ezinge opgaat in de nieuwe gemeente Westerkwartier. Op 23 januari 2017 is het herindelingsontwerp ter inzage gelegd. Tot en met maandag 20 maart 2017 is een ieder in de gelegenheid gesteld een zienswijze op het voornemen tot samenvoeging van de genoemde gemeenten te geven.

Communicatie over de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen

Publicatie omtrent de mogelijkheid zienswijzen in te dienen heeft plaatsgevonden in het Dagblad van het Noorden en De Streekkrant. Ook is het herindelingsontwerp gepubliceerd op de gemeentelijke websites en op www.overheid.nl.

Daarnaast is het herindelingsontwerp bij de balies in de vijf gemeentehuizen ter inzage gelegd en aan de besturen van de omliggende gemeenten verzonden met het verzoek hierop een reactie op te geven. De gemeenten Achtkarspelen, Bedum, De Marne, Opsterland en Smallingerland hebben een reactie gestuurd. Deze zijn allen positief; men heeft besloten om verder geen zienswijze in te dienen.

Er zijn in totaal 14 zienswijzen ingediend, in één geval was dat deze door meerderen werd onderschreven. Het aantal indieners komt daarmee uit op 16.

De binnengekomen reacties zijn in deze nota samengevat en becommentarieerd.

De reactienota wordt met iedereen die een inspraakreactie heeft gegeven gedeeld zodat het voor de indieners zichtbaar is wat met de reactie is gedaan.

Aan het einde van de reactienota zijn alle zienswijzen in zijn geheel toegevoegd. (geanonimiseerd)

Overzicht indieners reacties

In de onderstaande tabel worden de ingekomen reacties weergegeven.

Volgnummer	Datum ontvangst	Indiener(s)
1	19-3-2017	Inwoner (plaats onbekend)
2	19-3-2017	Inwoner (plaats onbekend)
3	17-3-2017	Dorpsbelangen Kommerzijl
4	20-3-2017	Inwoner Sebaldeburen
5	20-3-2017	Inwoner Leek
6	20-3-2017	Inwoner Opende
7	20-3-2017	Inwoners (plaats onbekend)
8	7-3-2017	Inwoner Feerwerd
9	3-3-2017	Inwoner Tolbert
10	20-3-2017	Inwoner (plaats onbekend)
11	20-1-2017	Partij voor Veiligheid en Zorg
12	23-1-2017	Drie indieners uit Garnwerd
13	24-1-2017	Inwoner (plaats onbekend)
14	31-1-2017	Stichting Open Monumenten dag

Inhoud inspraakreacties

In de onderstaande tabel worden de zienswijzen op het herindelingsontwerp weergegeven. In de tabel wordt van de zienswijze eerst een samenvatting gegeven. Daarna wordt onze reactie daarop gegeven en vervolgens wordt in de conclusie weergegeven of dit tot een wijziging van het herindelingsontwerp heeft geleid.

Volgnummer: 1
Indiener: Inwoner (plaats onbekend)
Zienswijze: Op geen enkele wijze wordt in het Herindelingsontwerp aangetoond dat de bevolking (omliggende gemeenten, verenigingen, dorpsbelangen) afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de bewoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid van de dorpen gewaarborgd wordt. De herindeling betekent een lastenverzwaring voor de inwoners, zo blijkt uit onderzoek van het COELO en de betrokkenheid van inwoners bij de politiek loop na een herindeling sterk terug. De democratie wordt op het spel gezet. Een herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hoger salarissen bij groter inwoner aantal), hogere vergoedingen voor raadsleden en een riantere wachtgeldregeling voor vertrekkende bestuurders. Kosten die door de inwoners betaald moeten worden terwijl het democratisch gehalte van zo'n megagemeente ver te zoeken zal zijn.
Reactie: In het herindelingsontwerp is op meerdere plaatsen aangegeven op welke wijze de inwoners betrokken zijn. De respons vanuit de inwoners leverde het beeld op dat daar waar het onderwerp leeft inwoners veelal voor een herindeling zijn. Van inspraakmomenten is over het algemeen gering gebruik gemaakt. Inwoners kunnen nu nog steeds meedenken over de te vormen gemeente. Er is een online burgerpanel (www.westerkwartierpanel.nl) in het leven geroepen, er worden bijeenkomsten georganiseerd, we leggen (op uitnodiging) werkbezoeken af om met (doel)groepen te spreken over de herindeling en we informeren onze inwoners via kranten en social media. Thema's als nabijheid en betrokkenheid zijn onderwerpen die onze inwoners van groot belang vinden bij de totstandkoming van de nieuwe gemeente. Daar is onze strategische visie ook op ingericht. We blijven met onze inwoners in gesprek over hoe we de nieuwe gemeente het beste vorm en inhoud kunnen geven aan de hand van de thema's Dichtbij, Nuchter en Ambitieuus. De herindeling zal vooral een kwaliteitsslag met zich mee moeten brengen. Als uitgangspunt is geformuleerd dat de totale lasten voor de inwoner gemiddeld gewogen niet stijgen. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 2
Indiener: Inwoner (plaats onbekend)
Zienswijze: Ambtenaren in gemeenten met meer inwoners verdienen aanzienlijk meer en wat te denken van riantere wachtgeldregelingen voor vertrekkende ambtenaren, burgemeesters en

wethouders. De inwoners gaan dit direct of indirect betalen door hogere belastingen dan wel door bezuinigingen op voorzieningen. De norm voor een sporthal is 11.000 inwoners. In Grootegast zijn met ruim 12.000 inwoners maar liefst 3 sporthallen.

Reactie :

In het herindelingsontwerp is opgenomen dat de totale lasten voor de inwoner gemiddeld gewogen niet stijgen. Een groot aantal bestuurders is tijdelijk aangesteld danwel in de pensioengerechtigde leeftijd bij de herindeling. Ambtelijk (en bestuurlijk) wordt een kwaliteitsslag gemaakt, maar er vallen in principe geen gedwongen ontslagen. Het is niet per definitie zo dat ambtenaren meer gaan verdienen na een herindeling.

De nieuwe gemeente streeft naar een goede spreiding van voorzieningen, en heeft daarbij oog voor het unieke karakter van de individuele dorpen en de voorzieningen die daarbij passen.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 3

Indiener:

Dorpsbelangen Kommerzijl

Zienswijze:

Er zullen voorkeursdorpen ontstaan die behoren te groeien en waar alle (toekomstige) voorzieningen naar toe zullen gaan en daarnaast dorpen die (moeten) achterblijven en krimp gaan vertonen. In die woondorpen kan alleen maar gewoond worden: onder voorzieningen en uitbreidingsmogelijkheden, slechts beperkte mogelijkheden om aan woningen-gebonden beroepen uit te oefenen en vrijwel geen huurhuizen of nieuwbouw. Hier krijgt de dorpsbevolking onvoldoende vat op de inrichting van de eigen leefomgeving en de leefbaarheid.

Schooldorpen (alternatieve term voor 'woondorpen') als Kommerzijl moeten net als grotere dorpen alle mogelijkheden krijgen om te groeien; een jonge bevolking rondom de te behouden school, initiatieven voor bedrijfsmatige activiteiten, woningbouw, met toedeling van voorzieningen en goede bereikbaarheid en natuurlijke interactie met het omringende platteland.

Er is onvoldoende aandacht voor veranderingen en problematiek in de buitengebieden die alle dorpen omringen.

In het herindelingsontwerp is vrijwel geen aandacht voor de buurtschappen en buitengebieden. Agrariërs willen liever geen natuurgebieden dichtbij hun landerijen, omdat toerisme vlak bij dieren en planten zorgt voor overlast. Ook aanleg van fiets- en wandelpaden stuit op weerstand.

Ook is er geen aandacht voor wegenonderhoud in de buitengebieden, vooral van niet-doorgaande verbindingen. Toch moeten daarover grote landbouwmachines en vrachtwagens rijden. Ook een visie aangaande de Wet Plattelandswoningen ontbreekt in dit ontwerp. Ook dient volgens indiener een visie opgenomen te worden betreffende de consequenties van het beleid van NAM en Waterschappen voor de directe leefomgeving van de bevolking van het Westerkwartier. Er is integrale plattelandsontwikkeling nodig om de kleine dorpen en het omringende platteland, dat multifunctioneel wordt leefbaar te houden. Als het gemeentebestuur van de nieuwe gemeente geen doeltreffende beleid toont voor de problemen in deze nieuwe tijd, zal het bestuur automatisch krimp opwekken. Het is dan ook erg pijnlijk dat het herindelingsontwerp zondemeer aangeeft dat krimp vanaf 2021 zal komen, een jaar na totstandkoming van de nieuwe gemeente, zonder dat een duidelijke reden voor die krimp wordt gegeven.

Aktie 68 heeft herhaaldelijk gevraagd om de aanleg van 1 of 2 straten aan de rand van Kommerzijl om daar woningen te laten bouwen. Gemeente en provincie stellen dat zoiets niet de bedoeling is van de karakteristieke dorpjes. Jonge inwoners zullen daarmee

gedwongen worden te verhuizen naar een 'basisdorp' omdat een koopwoning te duur is. Het dorp zal vergrijzen en vooral geen geboortegolf hebben. Kommerzijl verjongt aantoonbaar. Op de basisschool zitten 70 leerlingen uit Kommerzijl. Op basis van demografische gegevens ziet men de gemiddelde leeftijd stabiel blijven c.q. licht daalt. Ook de bereikbaarheid van het dorp moet zo sober mogelijk. Het openbaar vervoer is uiterst sober; een paar bussen in de spitsuren. Geen voorzieningen voor jonge mensen. Ook fietspaden zijn zeer moeilijk te bewerkstelligen. Er moet genuanceerder naar de 'schooldorpen' worden gekeken dan u in het herindelingsontwerp wordt gedaan.

Elk dorp is uniek en niet beter dan een ander. De Westerkwartierders kunnen moeilijk allemaal in Leek en Zuidhorn gaan wonen, omdat de nieuwe gemeente die dorpen bij voorkeur wil inrichten en besturen.

Reactie :

In de zienswijze staat 'elk dorp is uniek en niet beter dan een ander'. Dat uitgangspunt sluit naadloos aan bij de strategische visie voor het Westerkwartier.

Dat er een integrale plattelandsontwikkeling nodig is om het buitengebied leefbaar te houden wordt onderschreven. Dat betekent in onze optiek echter niet dat in alle (kleinere) dorpen een hoog voorzieningenniveau moet worden nagestreefd. Kleine dorpen hoeven geen groeikernen te worden. We willen de unieke identiteit van onze 41 dorpen behouden en versterken. In ieder dorp zijn voorzieningen die passen bij de schaal van dat dorp. Dat maakt de dorpen en haar inwoners divers: de één wil wonen in een groter dorp met veel voorzieningen, de ander zal de rust en de ruimte verkiezen boven een hoog voorzieningenniveau.

Daar waar in het herindelingsontwerp gesproken wordt over krimp, betreft het een inschatting die door deskundigen is gemaakt. Dat neemt niet weg dat we de uniciteit van de dorpen in stand houden en met onze inwoners in gesprek over hoe we dat het beste kunnen doen. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 4

Indiener:

Inwoner Sebaldeburen

Zienswijze:

Wat ik als burger constateer, is dat wij op geen enkele wijze zijn betrokken bij de beginplannen voor de ophanden zijnde herindeling, noch bij de besluitvorming om al dan niet tot een herindeling over te gaan. Er heeft hierover geen (raadgevend) referendum plaatsgevonden binnen de gemeenten in kwestie.

In het herindelingsontwerp heb ik niet kunnen opmaken wat de herindeling ons precies gaat kosten dan wel gaat opleveren. Graag had ik cijfers gezien die de beslissing om tot de herindeling over te gaan verantwoorden en goed onderbouwen.

Navraag bij prof.dr. M.A. Allers, directeur van het onafhankelijke Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) te Groningen, leerde mij dat er vanuit de vier Westerkwartier-gemeenten geen opdracht is gegeven om de kosten, de baten, de maatschappelijke gevolgen, etc. van een eventuele herindeling te onderzoeken en in kaart te brengen. Waarom is er geen navraag gedaan bij COELO?

Reactie :

In het herindelingsontwerp is op meerdere plaatsen aangegeven op welke wijze de inwoners betrokken zijn. De respons vanuit de inwoners leverde het beeld op dat daar waar het onderwerp leeft inwoners veelal voor een herindeling zijn. Van inspraakmomenten is over het algemeen gering gebruik gemaakt. Inwoners kunnen nu nog steeds meedenken over de te vormen gemeente. Er is een online burgerpanel (www.westerkwartierpanel.nl) in het leven geroepen, er worden bijeenkomsten georganiseerd, we leggen (op uitnodiging)

werkbezoeken af om met (doel)groepen te spreken over de herindeling en we informeren onze inwoners via kranten en social media. Zie voor meer informatie herindeling.westerkwartier.nl.

In het herindelingsontwerp is opgenomen dat de totale lasten voor de inwoner gemiddeld gewogen niet stijgen. Een overzicht van kosten en baten is pas te geven na helderheid over de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de hoogte van gemeentelijke belastingen en de wijze waarop de gemeente na 1 januari 2019 gaat werken.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 5

Indiener:

Inwoner Leek

Zienswijze:

De zienswijze betreft de organisatie van de dienstverlening en met name de voorgestelde afwezigheid van een gemeentehuis. Indiener is voorstander van een centrale en neutrale plek waar de ontmoeting tussen bewoner en gemeenteambtenaren kan plaatsvinden. Het via de post versturen van paspoorten rijbewijzen brengt extra (onnodige) risico's met zich mee. Andere mogelijke gevolgen van de voorgestelde decentralisatie zijn: minder flexibiliteit, langere wachttijden voor bewoners en hogere reiskosten voor gemeente ambtenaren.

Reactie :

De afwezigheid van een functioneel gemeentehuis draagt bij aan het organiseren van onze dienstverlening dichtbij onze inwoner. Daarbij willen we maatwerk toepassen. Niet iedereen zal het prettig vinden om dienstverlening van de gemeente aan huis te ontvangen. Er zijn echter ook andere schaalgroottes denkbaar: voorzieningen in dorpshuizen bijvoorbeeld. De privacy van onze inwoners moet maximaal zijn geborgd. Van het per post versturen van paspoorten en rijbewijzen kan dan ook geen sprake zijn. In een nog te maken dienstverleningsconcept gaan we in op de uitwerking van het idee om zonder functioneel gemeentehuis te werken.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 6

Indiener:

Inwoner Opende

Zienswijze:

In het herindelingsontwerp is niet terug te vinden hoe verenigingen, stichtingen en buurtverenigingen hebben kunnen participeren in het proces. Het ontwerp is gebaseerd op groot Randstedelijke wetgeving en gaat voorbij aan de schaalgrootte van het platteland met zijn grote variëteit van cultuur.

Er wordt vanuit gegaan dat schaalvergroting bij een gemeentelijke herindeling geld oplevert. Er zijn geen onderzoeken die deze conclusie rechtvaardigt.

Het is onvoorstelbaar dat het rijk herindelingskortingen oplegt aan een lagere overheid.

De voorgestelde herindeling vergroot de afstand tussen bestuur en bevolking en is daarmee ondemocratisch.

De verhoging van het ambtelijk apparaat. Indiener is van mening dat ambtenaren betere bestuurders volgen. Laat de bestuurders verplichte cursussen volgen.

Het ambtelijk apparaat functioneert goed. Mochten er lacunes zijn in kennis en kunde dan kan door opleiding veel worden opgelost. Een groot deel van het ambtelijk werk is uitvoerend; maak een poule (ZBO) waar dat werk voor meerdere gemeenten kan worden gedaan. Herindeling is dan onnodig, de identiteit van de gemeente blijft behouden en het democratisch gehalte blijft zichtbaar.

Reactie :

In het herindelingsontwerp is op meerdere plaatsen aangegeven op welke wijze de inwoners betrokken zijn. De respons vanuit de inwoners leverde het beeld op dat daar waar het onderwerp leeft inwoners veelal voor een herindeling zijn. Van inspraakmomenten is over het algemeen gering gebruik gemaakt. Inwoners kunnen nu nog steeds meedenken over de te vormen gemeente. Er is een online burgerpanel (www.westerkwartierpanel.nl) in het leven geroepen, er worden bijeenkomsten georganiseerd, we leggen (op uitnodiging) werkbezoeken af om met (doel)groepen te spreken over de herindeling en we informeren onze inwoners via kranten en social media.

In het herindelingsontwerp wordt niet uitgegaan van een efficiëncyslag. Het doel van de herindeling is om tot een kwaliteitsslag te komen, zowel ambtelijk als bestuurlijk. We kijken daarbij wat we zelf kunnen en op welke terreinen we taken op afstand zetten.

We willen als nieuwe gemeente Dichtbij onze inwoner staan. Onze strategische visie is erop gericht om de afstand tussen bestuur en inwoner te verkleinen, niet te vergroten.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 7

Indiener:

Inwoners (plaats onbekend)

Zienswijze:

In het herindelingsontwerp wordt niet aangetoond dat de bevolking afdoende is betrokken bij het proces. Slechts een uiterst gering percentage van de inwoners heeft zich kunnen uiten over de herindeling.

Ondernemers, verenigingen, omliggende gemeenten zijn slechts summier betrokken bij de herindeling.

Dat een herindeling geen besparing oplevert is inmiddels bekend door onderzoek van het COELO. Het betekent een lastenverzwaring voor de inwoners. De betrokkenheid van de inwoners bij de politiek na een herindeling loopt sterk terug. Een korting van de zijde van de rijksoverheid op het gemeentefonds leidt tot of hogere kosten voor de inwoners of het verdwijnen van voorzieningen of beide. De leefbaarheid in veel (kleine) dorpen loopt terug en zal tot krimp leiden.

De herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren of een riante wachtgeldregeling. Kosten die door de inwoners betaald moeten worden terwijl het democratisch gehalte van zo'n megagemeente ver te zoeken zal zijn.

Het niet of niet volledig nakomen van voorwaarden zoals wettelijk vastgelegd maakt dit ontwerp ongeldig en onbruikbaar.

Reactie :

In het herindelingsontwerp is op meerdere plaatsen aangegeven op welke wijze de inwoners betrokken zijn. De respons vanuit de inwoners leverde het beeld op dat daar waar het onderwerp leeft inwoners veelal voor een herindeling zijn. Van inspraakmomenten is over het algemeen gering gebruik gemaakt. Inwoners kunnen nu nog steeds meedenken over de te vormen gemeente. Er is een online burgerpanel (www.westerkwartierpanel.nl) in het leven geroepen, er worden bijeenkomsten georganiseerd, we leggen (op uitnodiging) werkbezoeken af om met (doel)groepen te spreken over de herindeling en we informeren onze inwoners via kranten en social media.

In het herindelingsontwerp is opgenomen dat de totale lasten voor de inwoner gemiddeld gewogen niet stijgen. Ambtelijk (en bestuurlijk) wordt een kwaliteitsslag gemaakt, maar er vallen in principe geen gedwongen ontslagen. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 8

Indiener:

Inwoner Feerwerd

Zienswijze:

Een gedachte of plan om de inwoners van de voormalige gemeente Ezinge te betrekken bij de ontwikkeling naar de gemeente Westerkwartier wordt gemist. Ook wordt er in het herindelingsontwerp niets gezegd over de locatie van een toekomstig gemeentehuis of gemeentehuizen of waar straks het grof vuil gestort kan worden.

Indiener zou willen dat de gemeente Westerkwartier de voormalige gemeente Ezinge een welkom zou geven. En nodig deze inwoners eens apart uit en laat ze vertellen hoe zij de ontwikkeling zien en informeer ze.

Reactie:

De inwoners van de nieuwe gemeente Westerkwartier zijn in de aanloop naar de herindeling betrokken bij het proces. Wel hebben inwoners vanuit het gebied al in een vroegtijdig stadium van zich laten horen bij de herindelingsbijeenkomsten van (met name) de gemeente Zuidhorn. Pas in een vrij laat stadium is duidelijk geworden dat de voormalige gemeente Ezinge bij het Westerkwartier komt. Na de vaststelling van het herindelingsontwerp zijn we met de inwoners van dit gebied in gesprek gegaan om hen bij de verdere planvorming te betrekken.

We willen niet gaan werken met een functioneel gemeentehuis. We organiseren onze dienstverlening dichtbij onze inwoners. De plaatsen waar grof vuil e.d. kan worden gestort leent zich niet voor het herindelingsontwerp. Dit wordt in de verdere uitwerking van beleid duidelijk.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 9

Indiener:

Inwoner Tolbert

Zienswijze:

Er dient meer duidelijkheid te komen rond de aanleiding c.q. noodzaak van herindeling en inzicht hoe opschaling (herindeling) leidt tot professionaliteit.

Bij elkaar opgesteld hebben de vier gemeenten momenteel 375 fulltime medewerkers in dienst. dit is 0,6 ten opzichte van het aantal inwoners van de te vormen gemeente Westerkwartier.

Dit is het maximale aantal ambtenaren. Inhuur van personeel wordt geminimaliseerd c.q. afgebouwd. Met de opbouw van de nieuwe organisatie wordt vroegtijdig begonnen, verantwoordelijken worden aangewezen en benoemd. Daarnaast wordt vroegtijdig een vacaturestop ingesteld.

In verband met de ontwikkeling van het inwonersaantal en de eventuele vergrijzing van de bevolking in het Westerkwartier is het noodzaak te komen tot een integraal plan woningbouw. Het begrip 'duurzame nieuwe woonconcepten' nader uitwerken of toelichten. Het zou raar zijn wanneer deze woningen binnen een jaar alweer tegen de vlakte liggen. Voor nieuwbouw binnen de gemeente kijken naar inbreidingslocaties en herontwikkeling van leegstaande panden.

Ook t.a.v. ondernemen duurzaamheid in meer dan één variant. Duidelijkheid rondom duurzaamheid is gewenst en de betrokkenheid van de gemeente daarin.

Er is te weinig inzicht in detailhandel ontwikkelingen waardoor leegstand meer zal toenemen. Er is een samenhangende visie nodig met betrekking tot deze ontwikkelingen van projectontwikkelaars, woningbouwverenigingen, beleggers, banken, eigenaren en detaillisten waarbij de gemeente de aanjager is.

Gelet op de vele verbindingen binnen de nieuwe gemeente is optimalisatie van de bestaande verbindingen een goede aangelegenheid; van nieuw aan te leggen verbindingswegen wordt afgezien.

Voor behoud van het coulisselandschap zal speciaal beheer nodig zijn. De huidige regelgeving is hiervoor ontoereikend. Het Nationaal Natuur Netwerk zal voortvarend worden uitgevoerd.

Naast dorpscoördinatoren zal de nieuwe gemeente contact moeten leggen met de Rijkspolitie om te bezien of in de nieuwe gemeente de figuur van 'dorpsveldwachter' haalbaar is om goede veiligheid te borgen.

Het zijn alleen maar plussen die worden genoemd, geen negatief punt is aanwezig. In 2026 zouden veel dingen gerealiseerd moeten zijn. De ervaring leert dat de nieuwe gemeente blij mag zijn dat de 'zaak weer loopt' zoals was gedacht.

Naast optimisme ontbreekt een stuk realiteitsbesef dat een fusie veel tijd nodig heeft om in te slijpen en dat inwoners er moeten rekenen dat processen soms langdurig verstoord kunnen zijn.

Inzicht in de kosten ontbreekt. Naast een heldere en overzichtelijke verantwoording van de frictiekosten, los van de normale financiële verantwoording, dient ook een overzicht te komen van de mindere kosten die een fusie moet opleveren. Voldoende transparantie met werkelijke getallen. Per gemeente en totaal. Ten aanzien van de grondexploitatie de werkelijke inkoopwaarde en de genomen voorzieningen. Bij belastingcapaciteit de juiste informatie verstrekken zoals weergegeven bij de site 'Kennisbank openbaar bestuur'.

Graag meer toelichting op kapitaalgoederen. Onderbouwing met cijfers per gemeente en totaal. Hetzelfde ook voor andere activa, brandweer ed. eigendom of ook lease en inzicht in mogelijk andere financiële verplichtingen.

Wat te doen met voorzieningen zoals een gemeentehuis. Toch niet alle vier locaties behouden? Er ontbreekt in het ontwerp visie inzake praktische aanpak/oplossingen van dagelijkse zaken als huisvesting en werkverdeling.

Reactie:

Hoofdstuk 3 gaat volledig in op de aanleiding voor de herindeling. Niet duidelijk is wat de indiener hierin mist.

In algemene zin wordt opgemerkt dat de zienswijze een aantal concrete suggesties bevat. De strategische visie is vooral op hoofdlijnen geschreven, het vormt in feite een grove bouwtekening voor de nieuwe gemeente. De inkleuring van de bouwtekening en de details die daarbij horen lenen zich meer voor uitwerking in concreet beleid.

Op een aantal suggesties gaan wij hieronder in:

- We stellen geen maximum (en overigens ook geen minimum) aan het aantal fte in de

nieuwe gemeente. De gemeente Westerkwartier zal een organisatie in ontwikkeling zijn. Een vooraf vastgesteld aantal fte past daar niet bij.

- De Westerkwartiergemeenten beschikken nu al over een integrale woonvisie. Het betreft een recent document dat (nog) geen aanpassing behoeft.
- Duurzaamheid is een breed thema, dat zich niet alleen beperkt tot energie en milieu. We willen duurzaamheid in de breedste zin van het woord in onze werkwijze inbedden.
- Detailhandelontwikkelingen is een onderwerp waar de gemeente geen directe invloed op heeft. Wel bieden we in onze ruimtelijke ontwikkeling ruimte voor detailhandel en gaan daarover met de sector in gesprek. De gemeente zal meer een stimulerende rol vervullen dan een aanjaagfunctie. De nieuwe gemeente is meer samenwerkingspartner dan regisseur.
- De indiener constateert terecht dat er in de visie veel plussen worden genoemd. Dat is gekoppeld aan de aanleiding voor herindeling: we willen nadrukkelijk een kwaliteitsslag maken. We zijn immers een ambitieuze gemeente.
- Op het gebied van veiligheid speelt de dorpencoördinator een rol en goede contacten met de politie zijn onontbeerlijk. We zullen daarnaast ook gebruikmaken van initiatieven die lokaal worden georganiseerd (buurtpreventie etc.). We gaan graag met onze inwoners in gesprek over de wijze waarop we de veiligheid in de dorpen kunnen handhaven en (waar nodig) kunnen vergroten.
- De financiële contouren van de nieuwe gemeente zullen de komende periode ontstaan. Het is nog niet mogelijk om in het herindelingsadvies al een volledig beeld van inkomsten en uitgaven te geven. Deze uitwerking vindt het komende jaar plaats, met als eindresultaat een begroting 2019 zoals die door de nieuwe gemeenteraad kan worden vastgesteld.
- Het herindelingsadvies geeft duidelijkheid over hoe we met onze gemeentehuizen omgaan: we organiseren onze voorzieningen dichtbij, dus werken we niet meer met een functioneel gemeentehuis. Wat dat concreet betekent voor de vier gemeentehuizen en de plaats waar ambtenaren hun werkzaamheden zullen verrichten is een uitwerking die niet in het herindelingsadvies past.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 10

Indiener:

Inwoner (plaats onbekend)

Zienswijze:

Op geen enkele wijze wordt in het Herindelingsontwerp aangetoond dat de bevolking (omliggende gemeenten, verenigingen, dorpsbelangen) afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de bewoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid van de dorpen gewaarborgd wordt.

De herindeling betekent een lastenverzwaring voor de inwoners, zo blijkt uit onderzoek van het COELO en de betrokkenheid van inwoners bij de politiek loop na een herindeling sterk terug. De democratie wordt op het spel gezet. Een herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hoger salarissen bij groter inwoner aantal), hogere vergoedingen voor raadsleden en een riant wachtgeldregeling voor vertrekkende bestuurders. Kosten die door de inwoners betaald moeten worden terwijl het democratisch gehalte van zo'n megagemeente ver te zoeken zal zijn.

Onze democratie wordt op het spel gezet. De korting van de zijde van de rijksoverheid op het

gemeentefonds leidt tot of hogere kosten voor de inwoners of het verdwijnen van voorzieningen of beide. Dat is onacceptabel.

Reactie:

In het herindelingsontwerp is op meerdere plaatsen aangegeven op welke wijze de inwoners betrokken zijn. De respons vanuit de inwoners leverde het beeld op dat daar waar het onderwerp leeft inwoners veelal voor een herindeling zijn. Van inspraakmomenten is over het algemeen gering gebruik gemaakt. Inwoners kunnen nu nog steeds meedenken over de te vormen gemeente. Er is een online burgerpanel (www.westerkwartierpanel.nl) in het leven geroepen, er worden bijeenkomsten georganiseerd, we leggen (op uitnodiging) werkbezoeken af om met (doel)groepen te spreken over de herindeling en we informeren onze inwoners via kranten en social media.

In het herindelingsontwerp is opgenomen dat de totale lasten voor de inwoner gemiddeld gewogen niet stijgen. Ambtelijk (en bestuurlijk) wordt een kwaliteitsslag gemaakt, maar er vallen in principe geen gedwongen ontslagen. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 11

Indiener:

VZ-2000

Zienswijze:

Op geen enkele wijze wordt in het Herindelingsontwerp aangetoond dat de bevolking (omliggende gemeenten, verenigingen, dorpsbelangen) afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de bewoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid van de dorpen gewaarborgd wordt.

De herindeling betekent een lastenverzwaring voor de inwoners, zo blijkt uit onderzoek van het COELO en de betrokkenheid van inwoners bij de politiek loop na een herindeling sterk terug. De democratie wordt op het spel gezet. Een herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hogere salarissen bij groter inwoner aantal), hogere vergoedingen voor raadsleden en een riantere wachtgeldregeling voor vertrekkende bestuurders. Kosten die door de inwoners betaald moeten worden terwijl het democratisch gehalte van zo'n megagemeente ver te zoeken zal zijn.

Het niet of niet volledig nakomen van voorwaarden zoals wettelijk vastgelegd maakt dit ontwerp ongeldig en onbruikbaar.

Reactie:

In het herindelingsontwerp is op meerdere plaatsen aangegeven op welke wijze de inwoners betrokken zijn. De respons vanuit de inwoners leverde het beeld op dat daar waar het onderwerp leeft inwoners veelal voor een herindeling zijn. Van inspraakmomenten is over het algemeen gering gebruik gemaakt. Inwoners kunnen nu nog steeds meedenken over de te vormen gemeente. Er is een online burgerpanel (www.westerkwartierpanel.nl) in het leven geroepen, er worden bijeenkomsten georganiseerd, we leggen (op uitnodiging) werkbezoeken af om met (doel)groepen te spreken over de herindeling en we informeren onze inwoners via kranten en social media.

In het herindelingsontwerp is opgenomen dat de totale lasten voor de inwoner gemiddeld gewogen niet stijgen. Ambtelijk (en bestuurlijk) wordt een kwaliteitsslag gemaakt, maar er vallen in principe geen gedwongen ontslagen.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 12

Indiener: Drie indieners uit Garnwerd

Zienswijze:

De drie indieners delen mee het niet eens te zijn met de vraagstelling bij de volksraadpleging over de bestuurlijke toekomst van het gebied Middag-Humsterland.

De indieners zijn van mening dat de vraag bij welke gemeente men wil worden ingedeeld wordt verknipt en vermengd met de vraag of Middag/Humsterland per sé in één gemeente moet liggen. De uitslag van de volksraadpleging achten zij daarom niet representatief en betrouwbaar. De indieners vinden dat er sprake is van onzorgvuldigheid en dat de raad zich daarom niet door het onderzoek had mogen laten leiden. De indieners vinden verder dat de peiling tijdens een vergadering door de dorpsvereniging Garnwerd op 21 maart 2014 niet bij de stukken had mogen ontbreken. De indieners zien geen reden om het gebied van de oude gemeente Ezinge als één geheel te beschouwen en niet per dorp vast te stellen wat de mening van de bevolking is. De indieners achten een nieuw raadsbesluit noodzakelijk waarin ook aandacht wordt besteed aan zaken als de toekomst van de school in Garnwerd en de betrokkenheid van Garnwerd bij de verdere ontwikkeling van het Reitdiepdal. De indieners delen mee dat dit schrijven ook kan worden beschouwd als een zienswijze bij het "Herindelingsontwerp BMW-gemeenten".

De indieners hebben de brief ook verzonden aan: de raad van de gemeente Winsum, Provinciale Staten van Groningen, Gedeputeerde Staten van Groningen, Dagblad van het Noorden, Ommelander Courant en de Dorpsvereniging Garnwerd e.o.

Reactie:

In verband met de voorgenomen herindeling van de gemeente Winsum met de gemeenten Bedum, De Marne en Eemsum en van de gemeente Zuidhorn met de gemeenten Leek, Marum en Grootegast is in oktober 2016 onder de inwoners in het gebied Middag-Humsterland een volksraadpleging gehouden over de vraag of dit gebied in één gemeente moet komen te liggen en bij welke toekomstige gemeente men wilde horen. Voor beide nieuw te vormen gemeenten geldt dat het draagvlak onder de bevolking over de gebiedsindeling Middag-Humsterland belangrijk is. Meer dan de helft van de inwoners van het gebied Middag-Humsterland heeft aan de volksraadpleging deelgenomen, waarvan een ruime meerderheid de voorkeur gaf aan het onderbrengen van Middag-Humsterland in één gemeente. Een ruime meerderheid gaf daarbij de voorkeur dan bij de nieuwe gemeente Westerkwartier te willen horen. Ook wanneer het gebied Middag-Humsterland niet in één gemeente zou komen te liggen werd door de inwoners in meerderheid uitgesproken bij de gemeente Westerkwartier te willen horen. Dit gold ook voor de inwoners in Garnwerd. De volksraadpleging is zorgvuldig verlopen. De vraagstelling is in een brief aan de bewoners toegelicht. Een onafhankelijke commissie heeft de volksraadpleging gevolgd en heeft hierover rapport uitgebracht. De besluitvorming van de raden in Winsum en Zuidhorn is op basis van de uitkomst van de volksraadpleging genomen. Deze besluitvorming is correct en volgens de geldende regels verlopen. Er is daarom geen aanleiding voor het heroverwegen van de besluitvorming. In zowel de visie van de nieuwe gemeente Westerkwartier als in de visie van de nieuwe gemeente Het Hogeland is een goede dienstverlening aan de inwoners en het betrekken van de inwoners bij de ontwikkeling van hun leefomgeving essentieel. Dit geldt ook voor een goede samenwerking tussen deze en overige gemeenten. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 13

Indiener: Inwoner (plaats onbekend)

Zienswijze:

De indiener is content met de toedeling van het complete Middag-Humsterland aan de nieuwe gemeente Westerkwartier. De indiener geeft aan dat er een reeks van verschillen in aanpak geweest ten aanzien van het Middag-Humsterland, waar een kwetsbaar cultuurhistorisch landschap sterk onder te leiden heeft.

Reactie:

Wij zien de zienswijze als een ondersteuning van de keuze om het Middag-Humsterland aan de nieuwe gemeente Westerkwartier toe te delen. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

Volgnummer: 14

Indiener: Stichting Open Monumentendag

Zienswijze:

Omdat wij ons zorgen maken over de continuïteit van Open Monumentendag hebben wij geïnformeerd naar de wijze waarop Open Monumentendag in onze buurgemeenten wordt georganiseerd. De verschillen blijken groot. Wordt in de ene gemeente Open Monumentendag volledig georganiseerd vanuit het gemeentehuis door een ambtenaar, in de andere gemeente door de culturele raad met ondersteuning van een ambtenaar. In de derde gemeente gebeurt er helemaal niets! In Zuidhorn hebben wij een onafhankelijke stichting, die een subsidie van de gemeente krijgt.

Door deze grote verschillen zijn onze zorgen over de toekomst van Open Monumentendag alleen maar vergroot.

Wij zijn van mening, dat het mede een taak is van de overheid, de gemeente, aandacht voor bijzondere plaatsen en monumenten te stimuleren. Daarom vragen wij u bij besprekingen over de gemeentelijke herindeling ook aandacht te schenken aan Open Monumentendag. Wij stellen voor één ambtenaar binnen een van de vier gemeenten verantwoordelijk te maken voor een goede organisatie van Open Monumentendag na de gemeentelijke herindeling.

Reactie:

De zienswijze geeft vooral een signaal af ten behoeve van de verdere ontwikkeling van beleid. De gemeente Westerkwartier is trots op de monumenten die de gemeente kent. Dat vraagt om goede beleidskaders die passen binnen de werkwijze van de nieuwe gemeente. De zienswijze zal meegenomen worden door de ambtelijke werkgroep Economische Zaken. De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het herindelingsadvies.

nummer 1

Hierbij maak ik van de gelegenheid gebruik te reageren op het ter inzage liggende Herindelingsontwerp van de 4 Westerkwartier gemeenten ten einde te komen tot een gemeente Westerkwartier.

In alle plannen rond herindeling is vanaf het moment van aantreden van zowel het nu demissionaire kabinet alsmede vanaf het aantreden van de huidige Provinciale staten gezegd dat initiatieven vanuit de gemeenten moeten komen, gedragen door de bevolking. Ik bestrijd dat dit gebeurt is. Op geen enkele wijze wordt in het *Herindelingsontwerp* aangetoond dat de bevolking afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de inwoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling.

Er is onvoldoende aangetoond dat het merendeel van ondernemers zich heeft kunnen uiten cq betrokken is geweest bij het tot stand komen van het *Herindelingsontwerp*.

Er wordt wettelijk gesteld dat omliggende gemeenten betrokken moeten worden bij het voornemen tot herindeling. Ik zie dat niet terug.

Ten aanzien van verenigingen geldt hetzelfde. De summiere betrokkenheid van verenigingen van dorpsbelangen kan nooit een volledig beeld hebben geschapen van de verregaande gevolgen van een herindeling voor, met name, de kleine dorpen die deel uit gaan maken van de voorgenomen gemeente Westerkwartier. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid in deze dorpen gewaarborgd wordt.

Ten aanzien van bovengenoemde zaken moet worden geconcludeerd dat volstrekt onvolledig de bevolking betrokken is geraakt bij het proces.

In het ontwerp wordt ingegaan op het rapport Jansen. Een rapport waarvan de aanbevelingen ten aanzien van de nieuw te vormen gemeenten nu reeds geheel overhoop ligt. Zie alle rumoer in diverse gemeenten die niet willen herindelen of niet met de door de commissie voorgestelde partner gemeenten.

Argumenten als herindeling levert een financieel voordeel op moet gelezen worden als een voordeel voor de rijksoverheid en dat was natuurlijk ook de bedoeling van de regering, 1 miljard bezuinigen op uitgaven die naar de gemeenten gaan. Dat een herindeling geen besparing oplevert is inmiddels door onderzoek (B. Geertsema van het COELO) bekend. En dus betekent het een lasten verzwarend voor onze inwoners, waar ik vanaf het begin op tegen geweest ben.

Een ander groot nadeel is, ook dat blijkt uit onderzoek, dat de betrokkenheid van inwoners bij de politiek na een herindeling sterk terug loopt. Alleen dat al zou een reden tot grote zorg moeten zijn en een reden om af te zien van herindeling. Onze democratie wordt op het spel gezet.

Daarbij komt dat een korting van de zijde van de rijksoverheid op het gemeentefonds leidt tot of hogere kosten voor de inwoners of het verdwijnen van voorzieningen of beide. Dit is voor mij onacceptabel.

Er kan maar een conclusie worden getrokken, een dergelijke herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hogere salarissen bij groter inwoner aantal) of een riante wachtgeldregeling. Dat laatste geldt natuurlijk ook voor wethouders en burgemeesters die verdwijnen en tot hogere vergoedingen voor raadsleden. Kosten die door onze inwoners betaald zullen moeten worden, terwijl het democratisch gehalte van zo'n mega gemeente ver te zoeken zal zijn.

Ik verklaar dat ook niet in te kunnen stemmen met het voorgenomen *Herindelingsontwerp*.

.....

nummer 2

Amanda Douwsma

Van:

Verzonden:

Aan:

Projectsecretaris | Westerkwartier

Onderwerp:

Bezwaar herindeling

Hallo,

Hierbij maak ik bezwaar tegen de herindeling.
Ik heb de tekst (VZ 2000) er maar onder geplakt.

Met vriendelijke groet,

Herindeling NEE, Samenwerken JA!!

Heb je al bezwaar gemaakt tegen de herindeling? Of bent je best bereid wat meer geld te betalen voor duurdere ambtenaren. Ambtenaren in gemeenten met meer inwoners verdienen aanzienlijk meer dan gemeenten met weinig inwoners). En.....wat dacht je van riante wachtgeld regelingen voor vertrekkende ambtenaren, burgemeesters en wethouders?

Wie gaat dat betalen? Direct of indirect zijn dat de inwoners. Door hogere belastingen of door bezuinigingen op voorzieningen. Wist je dat de norm voor een sporthal 11.000 inwoners is en dat bijvoorbeeld Grootegast met ruim 12.000 inwoners maar liefst 3 sporthallen heeft? Je raadt al wat er bij bezuiniging gaat gebeuren. Voor zwembaden .....geldt hetzelfde.

Het herindelingsontwerp staat op de website van de gemeenten. Je kunt een zienswijze (bezwaar) per e-mail sturen naar: projectsecretaris@westerkwartier.nl DAT KAN TOT EN MET MAANDAG 20 MAART 2017.

Met vriendelijke groet,

**Zienswijze op het herindelingsontwerp en plan van aanpak voor de gemeente Westerkwartier,
door het bestuur van dorpsbelangenvereniging 16 maart 2017.**

Geachte leden van de Raadsgroep herindeling Westerkwartier,

Op 19 en 21 december 2016 hebben wij ingesproken op de raadsvergaderingen te Zuidhorn, Marum en Leek om daarmee een reactie te geven op het concept herindelingsontwerp gemeente Westerkwartier. In januari werden wij vervolgens in een brief opgeroepen om die reactie in te dienen bij de Raadsgroep voor de herindeling. Dat doen we bij dezen, maar die reactie is wel uitgebreid en aangepast n.a.v. diverse bijeenkomsten en presentaties die vervolgens in onze regio hebben plaatsgevonden.

Samenvatting

Het herindelingsontwerp beoogt een strategische visie te bevatten. Voor de dorpen in de toekomstige gemeente Westerkwartier wordt gekeken naar: economische belangen, woningbouw, onderwijsvoorzieningen, bereikbaarheid en toerisme. Als kritisch meekijkend bestuur van dorpsbelangen dragen wij graag punten en ervaringen aan die naar onze mening niet kunnen ontbreken in dit ontwerp.

Wij zijn van mening dat het onderscheid in 3 soorten woonkernen in de praktijk beklemmend gaat werken. Er zullen voorkeurdorpen ontstaan die behoren te groeien en waar alle (toekomstige) voorzieningen naar toe zullen gaan en daarnaast dorpen die (moeten) achterblijven en krimp gaan vertonen. In die woondorpen kan alleen maar gewoond worden: zonder voorzieningen en uitbreidingsmogelijkheden, slechts kleine mogelijkheid tot het uitoefenen van woning-gebonden beroepen en vrijwel geen huurhuizen of nieuwbouw. Hier krijgt de dorpsbevolking onvoldoende vat op de inrichting van de eigen leefomgeving en de leefbaarheid.

Het is onze stelling dat elk dorp uniek is en niet beter of slechter is dan een ander! Een dorp zoals Kommerzijl moet net als de grotere dorpen alle mogelijkheden krijgen om te groeien zoals onze bevolking dat wenst: een jonge bevolking rondom de te behouden school, initiatieven voor bedrijfsmatige activiteiten, woningbouw (in de toekomst), met toebedeling van voorzieningen en goede bereikbaarheid en natuurlijke interactie met het omringende platteland. Laat *schooldorpen* zoals Kommerzijl niet uitsterven als gevolg van het beleidsmatig conserveren van de historische waarde en zonder met de plaatselijke bevolking nieuwe initiatieven te ontwikkelen. Burgerparticipatie moet vooraf en niet achteraf plaatsvinden!

Hiernaast is er naar onze mening in dit ontwerp onvoldoende aandacht voor veranderingen en problematiek in de buitengebieden die alle dorpen omringen.

Achtergrond "schooldorpen"

In het concept herindelingsontwerp lazen wij drie kwalificaties voor de verschillende dorpen. Het eerste betrof de *Centrumdorpen*: hieronder vallen volgens deze visie alleen de dorpen met verreweg de meeste inwoners: Leek en Zuidhorn. Deze dorpen krijgen alle voorzieningen die het gemeentebestuur maar kan aanbieden. In het aangepaste ontwerp worden deze dorpen genoemd: *grote kernen* met een aantal inwoners boven 5000.

Basisdorpen: hieronder vielen in het concept kennelijk de dorpen met inwonersaantallen vanaf ca. 1500. Merkwaardig genoeg ontbraken daarbij in de opsomming de dorpen De Wilp, Noordhorn en Lutjegast. Toch zijn de eerste twee dorpen van ongeveer dezelfde grootte als het dorp Oldehove dat wel genoemd wordt. Lutjegast is iets kleiner, maar paste niet bij de overige dorpen waarvan het inwonersaantal grotendeels beneden de 500 was. Kennelijk wilde men in het concept die drie dorpen nu al wat achteruitstellen. Noordhorn ligt te dicht bij de favoriet Zuidhorn, met een nieuw op te bouwen winkelcentrum en de traag op gang komende uitbreidingswijk Oostergast; daar paste kennelijk ook geen basisdorp bij. Evenzo Lutjegast dat dichtbij Grootegast ligt. De Wilp is echt aardig groter dan Oldehove, maar moest kennelijk ook een stap terug zetten omdat andere dorpen favoriet

waren. Gelukkig is men in het herindelingsontwerp van dat wankelend onderscheid afgestapt en wordt daarin nu uitgegaan van *middelgrote kernen* met een inwonersaantal tussen 500 en 5000.

Woondorpen: de overblijvende dorpen kregen het vriendelijk ogend etiket “woondorpen”. Dat waren dorpen met inwonersaantallen vanaf ca. 200 tot ruim 700. Tot begin 20^e eeuw gebruikte men voor dit soort dorpen de term “kerkdorpen”. Nu steeds meer kerken buiten gebruik raken is die benaming niet meer bruikbaar. Wat in onze ogen wel die dorpen heel goed zou typeren, is de niet bestaande term “*schooldorpen*”, voor zover er nog een school is blijven bestaan.

De *schooldorpen* in de gemeente Grootegast hebben allen nog een school. In februari 2013 nam de Raad aldaar met ruime meerderheid een motie van Harry van der Tuin aan, met de beleidsafpraak: in ieder dorp in deze gemeente moet minimaal één basisschool blijven.

De *schooldorpen* in de gemeente Marum hebben bijna allemaal ook een school. Nuis en Niebert hebben samen een Jenaplanschool. Het kleine dorp Jonkersvaart (inclusief buitengebied met 240 inwoners) heeft zelfs nog een school al ligt het behoud daarvan zwaar onder vuur. Alleen in het allerkleinste dorp, Lucaswolde (met maar 200 inwoners), ontbreekt een basisschool.

Van de *schooldorpen* in de gemeente Leek hebben de drie kleinste dorpen geen school meer: Lettelbert (200 inwoners) al lange tijd niet, maar Midwolde (415 inwoners) en Enumatil (376) hebben beide sinds relatief korte tijd geen school meer mogen behouden.

In de gemeente Zuidhorn zijn de afgelopen jaren rond de tien basisscholen definitief gesloten. Dat is erg veel in vergelijking met de andere drie gemeenten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een oud-schoolbestuurder uit Den Horn (415 inwoners) op een raadsvergadering in Zuidhorn uitriep: “Wij voelen ons in de steek gelaten door de gemeente en hadden van u geen steun bij plannen voor het behoud van de school!” Kennelijk was het gemeentebestuur van Zuidhorn al begonnen met het geruisloos opheffen van de scholen in de *schooldorpen*, zodat in de naburige *basisdorpen* de scholen konden gaan groeien. Zo moesten in Zuidhorn kennelijk de diverse *schooldorpen* de *basisdorpen* faciliteren, zodat die konden uitbreiden en voorzieningen konden aantrekken.

Gelukkig hebben diverse dorpen initiatieven genomen om samenwerkingsscholen te vormen. Ezinge (inclusief buitengebied 875 inwoners), dat sinds kort weer tot het Westerkwartier behoort, is daar een goed voorbeeld van: de dorpsbevolking is nu unaniem van mening dat zo’n school heel goed voor het dorp is en feitelijk had dat wel eerder gemogen. Deze school bestaat nu al ca. 10 jaar. Het dorp Garnwerd (320 inwoners), ook weer terug in het Westerkwartier, heeft ook erg gevochten voor het behoud van de enige school in het dorp en het resultaat is dat die school nog altijd bestaat. Opvallend is dat de gemeenteraad van Winsum, bij het besluit dat hun deel van het Middag-Humsterland weer naar het Westerkwartier teruggaat, uitdrukkelijk de boodschap aan gemeente Zuidhorn heeft meegegeven dat ervoor gezorgd móet worden dat deze scholen open blijven, ook na de herindeling.

De huidige landelijke ontwikkelingen laten zien dat schoolactiviteiten worden gecombineerd met naschoolse opvang, zoals sport, danses en andere activiteiten.

De *schooldorpen*/*kleine kernen* zelf mogen volgens onderhavig herindelingsontwerp liever niet zeuren om voorzieningen, nieuwbouw, accommodaties voor ouderen, jeugd, sport, toerisme, bedrijven etc. Nee, die dorpjes moeten hun “historische karakter” behouden en bestaan alleen om er te slapen, te eten en te wonen; een soort beleid als voor vluchtelingen: bed, brood en bad/onderdak. De gemeenten verscholen zich tot dusver ook steeds achter uitspraken als: een schoolbestuur gaat over scholen (maar de gemeenten geven wel opheffingsnormen aan voor die scholen), een woningcorporatie over woningen, nieuwbouw mag niet want op de grens van het dorp begint het buitengebied, voorzieningen moet de dorpsbevolking zelf regelen, evenals de zorg voor oudere dorpsgenoten en het onderhoud van groenzones en de bedrijven aan huis moeten absoluut de rust niet verstoren. Ook de toegangswegen en doorgaande routes werden door gemeenten nauwelijks onderhouden en niet voorzien van belijningen of verlichting. Dat was een onduidelijke wirwar van provinciale wegen, gemeentelijke wegen, wegen van het waterschap, toegangswegen van agrarische bedrijven, wegen in natuurgebieden en toeristische routes. En zo lieten gemeenten de dorpen aan

hun lot over en werden dorpsbelangenbesturen totaal niet ondersteund. Niet vreemd dat buiten de favoriete dorpen krimpregio's gingen ontstaan.

Buitengebieden

Verder is in dit herindelingsontwerp vrijwel geen aandacht voor de buurtschappen en buitengebieden van het platteland, met agrarische bedrijven, tuinbouw, detailhandel, natuurgebieden, gaswinninglocaties van de NAM en waterwingebieden voor het waterschap. Alsof die leefomgeving, ruim 60 % van het grondgebied van de nieuwe gemeente Westerkwartier, niet bestaat!

De laatste jaren is gebleken dat de landbouwers, ouder dan 45 jaar, vrijwel geen bedrijfsopvolgers meer hebben. Beknellend voor hen is ook de veranderlijke Europese wetgeving betreffende melkquotum, mestoverschot, exportvergunning en de tegengestelde bemoeienissen daarbij van overheden en instellingen. Veel boeren zijn geneigd hun veestapels in te krimpen en wel of niet over te gaan op biologische akkerbouw, melkveehouderij en diverse varianten voor dieren en planten. Akkerbouwbedrijven hebben neiging om stukken land braak te laten liggen, omdat de export erg fluctueert. Daarnaast willen agrariërs liever geen natuurgebieden dichtbij hun landerijen, omdat toerisme vlak bij dieren en planten zorgt voor overlast. Ook aanleg van fiets- en wandelpaden (deels toeristisch) stuit op weerstand. In het gebied Middag-Humsterland en ook elders zijn agrariërs bezig om voor hun bedrijven kleine windmolens te laten plaatsen, om de energiekosten te verminderen. Ook is er geen aandacht voor wegenonderhoud in de buitengebieden, vooral van niet-doorgaande verbindingen laat dat veel te wensen over. Toch moeten juist daarover de grote landbouwmachines en vrachtwagens rijden. In dit herindelingsontwerp ontbreekt ook een visie aangaande de Wet Plattelandswoningen uit 2013, waarin bewoning van vrijgekomen bedrijfspanden door niet-agrariërs, mogelijk met een niet-agrarisch bedrijf aan huis, is toegestaan. Diverse agrarische bedrijven worden tegenwoordig multifunctioneel, met b.v. moestuinen, zorgboerderijen, paardenrennen, logeeraadres voor toeristen, winkel met eten en drinken en terras, enz.. Bovendien komen op het platteland steeds meer nieuwe niet-agrarische bedrijven van starters. Verder valt landelijk gezien op dat zonder aandacht voor het platteland de bevolking daar sterk verdund. De nieuwe gemeente dient die bedrijven uitbreidingsmogelijkheden te geven als die sector groeit. Ook dient volgens ons in dit herindelingsontwerp een visie opgenomen te worden betreffende de consequenties van het beleid van NAM en waterschappen voor de directe leefomgeving van de gehele bevolking van het Westerkwartier.

Het wordt duidelijk dat een integrale plattelandsontwikkeling nodig is om in deze nieuwe tijd de kleine dorpen en het omringende platteland, dat multifunctioneel wordt, leefbaar te houden. Als het gemeentebestuur van de nieuwe gemeente Westerkwartier geen doeltreffend beleid toont voor de problemen in deze nieuwe tijd, dan zal het bestuur automatisch krimp opwekken. Het is dan ook erg pijnlijk en kwalijk dat dit herindelingsontwerp zondermeer aangeeft dat krimp vanaf 2021 zal komen; dat is dus een jaar na de totstandkoming van de nieuwe gemeente. Krimp, zonder dat duidelijke redenen daarvoor worden aangegeven!! Dan kunnen we beter geen herindeling tot stand laten komen!!

Het is ook duidelijk dat de inwoners van het Westerkwartier slechts voor 20-30 % in de eigen regio werk hebben. Het merendeel van de beroepsbevolking is forens en werkt in de stad Groningen, of in Drachten, Roden, Assen, enz.. Het Westerkwartier ligt tussen deze plaatsen in en dat vereist een goede infrastructuur. Daarnaast neemt toerisme ook toe in deze regio, wat voor de dorpen en het platteland van belang is en mogelijkheden voor bedrijfsvoering en culturele evenementen geeft. De bevolking moet door de gemeente hierin ondersteund worden. Daarnaast moeten de diverse maatschappelijke organisaties en overheidsinstellingen meer gaan samenwerken met elkaar en met de nieuwe gemeente. Initiatieven zorgen voor projecten. Daarbij moet de gemeente de dorpen en het platteland niet confronteren met een vastgesteld beleid, maar luisteren naar de wensen en ook

de zorgen en problemen van de bevolking en daarin ondersteunen en zorgvuldig in gezamenlijk overleg beleid voorbereiden om uiteindelijk tot besluitvorming te komen.

Hierbij komen nieuwe zaken aan de orde zoals: de vaarweg Lemmer-Delfzijl, extra treinen op het traject Groningen-Leeuwarden, de hoogspanningsleiding van Tennet, glasvelnetwerk, windmolens. Deze hoofdlijnen missen wij in het huidige ontwerp.

Voorzieningen voor Kommerzijl en andere *schooldorpen*

De essentie voor Aktie '68 is dat naar onze mening de *schooldorpen* worden klemgezet. Dit is tot uiting gekomen in het bestemmingsplan 'Schiere dörpkjes', de woonvisie van 2015 en ook in dit herindelingsontwerp worden de dorpen zoals Kommerzijl weggezet met uitsterfconstructies: 'de historische waarde van de dorpen moet geconserveerd worden'.

Het is allang gebleken dat het behoud van de school in Kommerzijl heeft gezorgd voor opvallende verjonging en bevolkingsaanwas, in vergelijking met dorpen zonder een school. Toch is de woningcorporatie Wold&Waard er de laatste jaren toe overgegaan om in Kommerzijl, net als in andere *schooldorpen*, vele huurhuizen te verkopen, vooral als die woningen aan modernisering en onderhoud toe zijn. Een aantal dorpen rondom Kommerzijl hebben vrijwel geen enkele huurwoning meer over. Volgens die corporatie is dat, omdat daar vrijwel geen vraag naar die huurwoningen is. Als bestuur van Aktie '68 hebben wij van diverse jonge dorpsgenoten echter begrepen dat ze wel graag zelfstandig willen wonen en in ons dorp een huurwoning zoeken, maar eerder tegenwerking dan medewerking van Wold&Waard ondervinden. Herhaaldelijk heeft Aktie '68 ook gevraagd om de aanleg van een of twee straten aan de rand van Kommerzijl en daar woningen te laten bouwen. Maar dan ineens zeggen gemeente en provincie dat zoiets niet de bedoeling van die "karakteristieke dorpjes" is. Daarmee zullen onze jonge inwoners gedwongen worden om naar een "basisdorp" te verhuizen, omdat een koopwoning nog te duur is voor jongelui in opleiding en met een tijdelijke baan en geen vaste werklocatie. Ons dorp moet op bevel van de gemeente vergrijzen en vooral geen geboortegolf hebben.

De tegenstelling is echter dat Kommerzijl aantoonbaar voortdurend verjongt. Op de basisschool zitten zo'n 70 leerlingen die alleen maar uit Kommerzijl komen. Op basis van demografische gegevens die door ons jaarlijks bij de gemeente worden opgevraagd zien we dat de gemiddelde leeftijd niet stijgt, maar stabiel blijft c.q. licht daalt. Dat kan alleen komen door jonge aanwas (van binnenuit of van buitenaf). Dit beeld druist in tegen het heersende beeld van vele andere dorpen en zelfs Nederland en de hele westelijke wereld!

Ook de bereikbaarheid van ons *schooldorp* moet zo sober mogelijk. Zelfs bermbelijning aanbrengen op de toegangswegen was al teveel gevraagd. Maar dat de doorgaande weg dwars door ons dorp loopt en bij de smalle brug en in de schoolzone veel onveiligheid geeft, is nagenoeg onbelangrijk. Onze dank gaat uit naar het gemeentebestuur voor het uiteindelijk creëren van een schoolzone, hoewel dat erg veel voeten in de aarde had.

Openbaar vervoer is voor ons dorp uiterst sober geregeld: een paar bussen in de spitsuren van 's morgens en 's avonds. Vooral geen voorzieningen dus voor de jonge dorpsbevolking. Ook fietspaden langs de vrij smalle toegangswegen van ons dorp is zeer moeilijk te bewerkstelligen.

Het is van het uiterste belang dat er veel genuanceerder naar de *schooldorpen* wordt gekeken dan in dit herindelingsontwerp wordt gedaan. Kommerzijl is voor vestiging in trek bij jonge gezinnen. Dat moet niet klem gaan zitten door: gebrek aan huurwoningen, geen mogelijkheden voor een bedrijf aan huis, waardoor die jonge mensen gedwongen worden naar elders te vertrekken en waardoor de school uiteindelijk moet verdwijnen. In andere dorpen zijn weer andere verwachtingen en wensen, doordat die andere inwoners aantrekken en de aanleg van het dorp heel anders is, met andere mogelijkheden. Maar door die dorpen allemaal vast te zetten als "*woondorpen*", die de voorzieningen elders moeten zien te vinden, ontstaan dorpen die bij voorbaat geen praktische mogelijkheden krijgen, maar leven bij de gratie van een naburig regiodorp.

Dat is veel te ongenueanceerd. Elk dorp heeft eigen ontwikkelingsmogelijkheden en een bevolking met een eigen karakter en verwachtingen. Daar moet naar gekeken worden, zodat vergrijzing en krimp geen kans meer krijgen. Dan zullen ook geen scholen meer verdwijnen.

Kommerzijl is een duidelijk voorbeeld van een dorp dat sterk afwijkt van de overige kleine *schooldorpen* in de gemeente Zuidhorn. Zo hebben de drie andere gemeenten ook totaal verschillende kleine dorpen.

Provincie en gemeente (Westerkwartier) moeten zich inzetten voor natuurlijke leefbaarheid en groei van die kleinere *schooldorpen*. Dat geldt evenzo voor het omringende platteland met de buurtschappen. De "basisdorpen" met meer voorzieningen redden zich veel gemakkelijker en worden bij voorbaat niet belemmerd in groei en veranderingen. Daar hoeven de kleinere dorpen niet afhankelijk van worden gemaakt.

Elk dorp is uniek en niet beter dan een ander! De Westerkwartierders kunnen moeilijk allemaal in Leek en Zuidhorn gaan wonen, omdat de nieuwe gemeente die dorpen bij voorkeur wil inrichten en besturen!

Namens het bestuur van dorpsbelangenvereniging Aktie '68 te Kommerzijl,

nummer 4

Geachte heer / mevrouw,

Graag maak ik van deze gelegenheid gebruik om mijn zienswijze - als burger en inwoner van de Gemeente Grootegast - ten aanzien van het Herindelingsontwerp Westerkwartier aan u kenbaar te maken.

Ik heb het ontwerp zorgvuldig bestudeerd en vind het een prettig leesbaar document geworden dat goed gestructureerd is opgezet. Mijn complimenten!

Toch heb ik als burger wel wat vraagtekens c.q. kritiek aangaande het volgende:

Betrokkenheid / inspraak burgers

Een gemeentelijke herindeling is voor de betrokken gemeente(n) een ingrijpende beslissing met veelal verstrekende gevolgen, voor zowel het College van B & W, de raad en overige medewerkers als ook voor de inwoners van de betreffende gemeente(n).

Wat ik als burger constateer, is dat wij op geen enkele wijze zijn betrokken bij de beginplannen voor de ophanden zijnde herindeling, noch bij de besluitvorming om al dan niet tot een herindeling over te gaan. Er heeft hierover geen (raadgevend) referendum plaatsgevonden binnen de gemeenten in kwestie.

Behalve dat ik deze handelswijze beschouw als een gemiste kans om de burger en de lokale politiek dichter bij elkaar te brengen en draagvlak te creëren voor het herindelingsbesluit, ben ik teleurgesteld dat wij als burgers in dit hele gebeuren geen enkele inspraak hebben gehad. Ons nu pas te laten meedenken over de vormgeving en inrichting van de nieuwe Gemeente Westerkwartier is aardig, maar voelt voor mij als de mosterd na het toetje.

Baten / lasten en maatschappelijke consequenties ten gevolgen van de herindeling

In het herindelingsontwerp heb ik niet kunnen opmaken wat de herindeling ons (let wel: hiermee doel ik op de burgers, niet op de rijksoverheid) precies gaat kosten dan wel gaat opleveren. Graag had ik cijfers gezien die de beslissing om tot de herindeling over te gaan verantwoorden en goed onderbouwen.

Navraag bij prof.dr. M.A. Allers, directeur van het onafhankelijke Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) te Groningen, leerde mij dat er vanuit de vier Westerkwartier-gemeenten geen opdracht is gegeven om de kosten, de baten, de maatschappelijke gevolgen, etc. van een eventuele herindeling te onderzoeken en in kaart te brengen. Waarom is dit niet gebeurd?

Ondanks mijn vraagtekens over en kritiek op de aanpak en de mogelijke, voor mij nog steeds onbekende gevolgen van de herindeling, wens ik jullie veel succes met jullie werkzaamheden en denk ik graag verder met jullie mee.

Met vriendelijke groet,

nummer 5

Amanda Douwsma

Van: nl>
Verzonden: maandag 20 maart 2017 13:58
Aan: Projectsecretaris | Westerkwartier
Onderwerp: zienswijze herindelingsontwerp

Geachte heer Landman,

Hiermee dien ik een zienswijze in m.b.t. het Herindelingsontwerp.

Mijn zienswijze betreft de organisatie van de dienstverlening door de gemeente en met name de voorgestelde afwezigheid van een gemeentehuis in de gemeente Westerkwartier. Een en ander is sterk afhankelijk van de precieze uitwerking van dit punt, maar in principe ben ik voorstander van een centrale en neutrale plek, waar de ontmoeting tussen bewoner en gemeenteambtenaren (indien nodig uit verschillende afdelingen van het gemeenteapparaat) kan plaatsvinden. Ik sta niet te juichen bij het idee om gemeenteambtenaren bij mij thuis te ontvangen (al zijn sommigen van hen op persoonlijke titel van harte welkom!) en het via de post versturen van paspoorten en rijbewijzen brengt extra, mijns inziens onnodige, risico's met zich mee. Andere mogelijke gevolgen van de voorgestelde decentralisatie zijn: minder flexibiliteit, langere wachttijden voor bewoners en hogere reiskosten voor gemeenteambtenaren.

Met vriendelijke groet,

4

t

Indienen zienswijzen

Aan : projectsecretaris@westerkwartier.nl

Hierbij maak ik van de gelegenheid gebruik te reageren op het ter inzage liggende *Herindelingsontwerp*.

Een korte weergave van mijn bezwaren.

Het voorstel wordt niet voldoende gedragen door de bevolking een mogelijkheid voor de bevolking om zich te kunnen identificeren met het tot standkomingsproces en dus mee te denken is absoluut onvoldoende geweest.

Vooraf de daarin voorkomende verschillende geleidingen van de bevolking zijn buitengesloten.

Niet terug is te vinden op welke wijze de dragers van de gemeenschap zoals verenigingen, stichtingen en buurtverenigingen hebben kunnen participeren in het proces.

Het democratisch gehalte van dit totale proces is ver te zoeken en zal in de toekomst negatieve revuuen opleveren zoals versterking van het populisme.

Ook dit ontwerp is gebaseerd op groot randstedelijke wetgeving gaat voorbij aan de democratische schaalgrootte van het platteland met zijn grote variëteit van cultuur.

Financiën

Er wordt vanuit gegaan dat schaalvergroting bij een gemeentelijke herindeling geld oplevert; er zijn voor zover mij bekend noch uit onderzoeken noch uit informatie bij heringedeelde gemeenten gegevens bekend geworden dat een zodanige conclusie rechtvaardigt.

Er heeft aldaar juist lasten verzwaring plaatsgevonden hetgeen in strijd is met datgene wat men heeft voorgesteld.

Is dit misleiding?

Korting door het rijk

Het is onvoorstelbaar dat het rijk (de hoeder van de democratie) herindelings kortingen oplegt aan een lagere overheid.

Blijkbaar heeft men niet voldoende geld over voor een gemeentelijke democratie zijnde de democratie die het dichtst bij de bevolking staat en in feite de basis is van de Nederlandse democratie.

Democratisch gehalte.

Uitgangspunt voor de democratie is dat een ieder mee kan doen aan democratische processen en dat de vertegenwoordigers van de bevolking in bestuurlijke gremia zichtbaar en bereikbaar te zijn.

De voorgestelde herindeling vergroot de afstand tussen bestuur en bevolking en is dus ondemocratisch.

Aangevoerde argumenten om tot herindeling te komen

Verhoging van de kwaliteit van het ambtelijk apparaat.

Men kiest voor meer gekwalificeerde ambtenaren dit is onjuist men moet kiezen voor betere bestuurders en dan volgen de ambtenaren.

Begin met verplichte cursussen voor burgemeesters, wethouders en raadsleden.

Herindeling als oplossing van een probleem

Ten eerste; tot op heden functioneert het ambtelijk apparaat goed incidentele uitgliers daargelaten.

Veroorzaakt door bestuurders ?

Ten tweede; mochten er lacunes zijn in kennis en kunde van het ambtelijk apparaat dan kan door opleiding en vorming veel opgelost worden.

Ten derde ; een groot deel van het ambtelijk werk is uitvoerend .

Indien noodzakelijk maak een poule, b.v een ZBO, waar dat werk voor meerdere gemeenten kan worden gedaan. Dat maakt een herindeling onnodig de identiteit van de gemeente blijft behouden en het democratisch gehalte blijft zichtbaar.

Conclusie : keer terug van deze heilloze weg

Uit vorenstaande kunt u opmaken dat ik tegen de herindeling ben en tegen het Herindelingsontwerp

2025-01-01

Hierbij maak ik van de gelegenheid gebruik te reageren op het ter inzage liggende Herindelingsontwerp van de 4 Westerkwartier gemeenten ten einde te komen tot een gemeente Westerkwartier.

In alle plannen rond herindeling is vanaf het moment van aantreden van zowel het nu demissionaire kabinet alsmede vanaf het aantreden van de huidige Provinciale staten gezegd dat initiatieven vanuit de gemeenten moeten komen, gedragen door de bevolking. Ik bestrijd dat dit gebeurt is. Op geen enkele wijze wordt in het *Herindelingsontwerp* aangetoond dat de bevolking afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de inwoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling.

Er is onvoldoende aangetoond dat het merendeel van ondernemers zich heeft kunnen uiten cq betrokken is geweest bij het tot stand komen van het *Herindelingsontwerp*.

Er wordt wettelijk gesteld dat omliggende gemeenten betrokken moeten worden bij het voornemen tot herindeling. Ik zie dat niet terug.

Ten aanzien van verenigingen geldt hetzelfde. De summiere betrokkenheid van verenigingen van dorpsbelangen kan nooit een volledig beeld hebben geschapen van de verregaande gevolgen van een herindeling voor, met name, de kleine dorpen die deel uit gaan maken van de voorgenomen gemeente Westerkwartier. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid in deze dorpen gewaarborgd wordt.

Ten aanzien van bovengenoemde zaken moet worden geconcludeerd dat volstrekt onvolledig de bevolking betrokken is geraakt bij het proces.

In het ontwerp wordt ingegaan op het rapport Jansen. Een rapport waarvan de aanbevelingen ten aanzien van de nieuw te vormen gemeenten nu reeds geheel overhoop ligt. Zie alle rumoer in diverse gemeenten die niet willen herindelen of niet met de door de commissie voorgestelde partner gemeenten.

Argumenten als herindeling levert een financieel voordeel op moet gelezen worden als een voordeel voor de rijksoverheid en dat was natuurlijk ook de bedoeling van de regering, 1 miljard bezuinigen op uitgaven die naar de gemeenten gaan. Dat een herindeling geen besparing oplevert is inmiddels door onderzoek (B. Geertsema van het COELO) bekend. En dus betekent het een lasten verzwaring voor onze inwoners, waar ik vanaf het begin op tegen geweest ben.

Een ander groot nadeel is, ook dat blijkt uit onderzoek, dat de betrokkenheid van inwoners bij de politiek na een herindeling sterk terug loopt. Alleen dat al zou een reden tot grote zorg moeten zijn en een reden om af te zien van herindeling. Onze democratie wordt op het spel gezet.

Daarbij komt dat een korting van de zijde van de rijksoverheid op het gemeentefonds leidt tot of hogere kosten voor de inwoners of het verdwijnen van voorzieningen of beide. Dit is voor mij onacceptabel.

Er kan maar een conclusie worden getrokken, een dergelijke herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hogere salarissen bij groter inwoner aantal) of een riantere wachtgeldregeling. Dat laatste geldt natuurlijk ook voor wethouders en burgemeesters die verdwijnen en tot hogere vergoedingen voor raadsleden. Kosten die door onze inwoners betaald zullen moeten worden, terwijl het democratisch gehalte van zo'n mega gemeente ver te zoeken zal zijn.

Ik verklaar dat ook niet in te kunnen stemmen met het voorgenomen *Herindelingsontwerp*.

.....

nummer 8

Dag,

Gelukkig vond ik in De Middagster een mailadres en verder nieuws over de herindeling van het Westerkwartier.

Zoals u aan mijn adres kunt zien ben ik nu nog, gelukkig, een inwonster van de gemeente Winsum en ik was het van de gemeente Ezinge voordat deze bij de gemeente Winsum gevoegd werd.

Ik woon midden in het Middag-Humsterland en zoals u weet hebben de inwoners van dit gebied in hun wijsheid (?) besloten dat ze in meerderheid bij één gemeente willen horen en wel bij voorkeur bij de toekomstige gemeente Westerkwartier (ik niet).

Ik voel mij een Hogelandster en had dus ook graag gewild dat het Middag-Humsterland bij die toekomstige gemeente gevoegd zou worden.

Maar dat is niet het geval.

Omdat ik absoluut niet thuis ben in de dorpen van het Westerkwartier, behalve een beetje in Zuidhorn, ben ik maar eens naar de website van herindeling Westerkwartier gegaan.

Het beleidsstuk daarover is erg algemeen en her en der nogal ver van de dagelijkse realiteit, lijkt mij. Men noemt zich nuchter maar het stuk is helemaal niet nuchter, te weinig in elk geval.

Maar dat daargelaten: ik mis een gedachte laat staan een plan om de inwoners van de voormalige gemeente Ezinge, die toch jaren deel uit maken en gemaakt hebben straks, van een andere gemeente, te betrekken bij de ontwikkeling naar een gemeente Westerkwartier. Het gebied wordt wel even genoemd maar meer is het ook niet. Terwijl het om het oudste deel van deze gemeente gaat (cultuurhistorisch).

Ik zou dan ook graag willen weten of jullie daar plannen voor hebben. Mij lijkt het dat daar toch iets moet gebeuren.

Ik lees bv ook helemaal niets over ideeën waar een toekomstig gemeentehuis of gemeentehuizen (dus: meerdere locaties) zouden komen (of al zijn), waar ik straks mijn grof vuil heen moet brengen (ik woon op een boerderij en heb regelmatig grof vuil dat ik naar de stort in Usquert breng: kan ik dat bv. blijven doen of moet ik nog veel verder rijden ?)

Kortom: ik zou willen dat jullie ons, of we er nu voor gekozen hebben of niet om straks tot de gemeente Westerkwartier te behoren, een welkom zouden geven. Nodig deze inwoners eens apart uit en laat ze vertellen hoe zij de ontwikkeling zien en informeer ze.

In afwachting en met vriendelijke groet

-Bij elkaar geteld hebben de vier gemeenten momenteel 375 fulltime medewerkers in dienst (zie hoofdstuk "Huidige vier gemeenten"), dit is 0,6% van het aantal inwoners van de te vormen gemeente Westerkwartier.

Zienswijze; 0,6% van de bevolking gemeente Westerkwartier is het maximale aantal ambtenaren van de nieuwe gemeente Westerkwartier. Inhuur personeel via andere organisaties en of bureaus wordt geminimaliseerd c.q. afgebouwd. Met de opbouw van de nieuwe gemeentelijke organisatie wordt vroegtijdig begonnen, verantwoordelijken aangewezen of benoemd. Daarnaast wordt vroegtijdig door alle vier betrokken gemeenten een vacaturestop in gesteld.

-Pag. 24 In elk dorp is "ruimte om woonwensen te vervullen" en verder.....er is "ruimte voor duurzame nieuwe woonconcepten".....en ook "we zetten in op voldoende betaalbare en energie neutrale (nieuwe ?) woningen. In de gemeente Leek is onlangs een notitie verschenen over de noodzaak van nieuwbouw in relatie met de ontwikkeling van de verwachte inwoners aantallen in deze gemeente. Zie ook 7.1.4 hierover.

Zienswijze; in verband met de ontwikkeling van inwonersaantal en de eventuele vergrijzing van de bevolking in het Westerkwartier is het noodzaak te komen tot een integraal plan woning bouw gemeente Westerkwartier. Daarbij het begrip "duurzame nieuwe woonconcepten", nader uitwerken en of toelichten. Het zou raar zijn dat deze woningen binnen een jaar alweer tegen de vlakte liggen. Voorts voor nieuwbouw binnen de gemeente m.n. te kijken naar inbrei locaties en herontwikkeling van leeg staande (winkel)panden.

-Ondernemen. Het Westerkwartier onderscheid zich door een ondernemend en inventief bedrijfsleven. (pag.24) Nu is het kenmerk van een bedrijf dat het onderneemt en dus..... verder in dezelfde perikoop ; "We stimuleren duurzaam ondernemerschap. Wat mag dit wel niet zijn "duurzaam ondernemerschap" en "stimuleren dit" hoe dan wel ? Iedere onderneming is uit op continuïteit, duurzaamheid, volhoudbaarheid. Hetzelfde geldt voor het vervolg op pag 25, "We zorgen voor een duurzame agrarische ontwikkeling". Wie zijn die "we" en hoe zo duurzaam, wat is dit?

Zienswijze, ook hier duurzaam(heid) in meer dan één variant. Duidelijkheid rond duurzaamheid is gewenst en de betrokkenheid van de gemeente hierin.

-Voorts in dezelfde perikoop (pag.25); Ondernemers en gemeenten werken samen aan compacte winkelcentra e.d. met zo mogelijk ondergronds parkeren. Erg ambitieus maar dat mag als een deel van het DNA van de gemeente. Maar weinig realistisch. Leek meer dan 5 locaties met winkels; het centrum, grootwinkelplein, Hulstlaan, Euroweg, winkelpanden Industrie gebied A7 en nog verschillende verkooppunten in de wijken. In de centra nu al veel leegstanden gezien alle ontwikkelingen in de detailhandel komt er meer leegstand. Basis voorzieningen zoals genoemd worden voor o.a. Oldehove, Ezinge en andere plaatsen zullen in de toekomst moeilijk houdbaar blijken te zijn.

Zienswijze; er is te weinig inzicht m.b.t. detailhandelsontwikkelingen waardoor leegstand meer zal gaan toenemen. Er is een samenhangende visie nodig m.b.t. deze ontwikkelingen van projectontwikkelaars, woningbouwverenigingen, beleggers, banken, eigenaren, detaillisten waarbij de gemeente de aanjager is.

-Verbinden (pag 25). Binnen het Westerkwartier zijn de afstanden groot en zijn sommige dorpen beter ontsloten dan andere. Daarom vinden wij verbinden belangrijk. Verbinden als het gaat om de bereikbaarheid tussen de A7 en Zuidhorn.....Zien we hier een nieuwe verbinding, (verbindingsweg) opdoemen? Vanuit Zuidhorn zijn er zes mogelijk heden visa versa om de A7 te bereiken, via Groningen, via oprit en afslag Hoogkerk, via industriegebied Westpoort (de Poffert), via Leek, idem Tolbert en bij Marum.

Zienswijze; gelet op de vele verbindingen binnen de nieuwe gemeente is optimalisatie van de bestaande verbindingen een goede aangelegenheid; van nieuw aan te leggen verbindingswegen wordt afgezien.

-7.1.2 waar sprake is van het z.g. coulisselandschap en van een groot aaneengesloten natuurgebied (Nationaal Natuur Netwerk). Het beheer en toezicht op het coulisselandschap is na de wijziging met betrekking tot de z.g. kapvergunningen nogal veranderd. Daardoor is een grote mate van kap ontstaan in het coulisselandschap zowel door boeren als ook gemeenten. Door ingreep van boeren verdwijnen behoorlijke hoeveelheden houtwallen en voor gemeenten schijnt beheer van dit type landschap te bestaan uit "bomen op een rijtje zetten". Het groot aaneengesloten natuurgebied (Nationaal Natuur Netwerk) is in mijn beleving nog lang niet klaar. Het deel tussen Marum (Marumerlage), via het Dwarsdiep, Matsloot naar De Drie Polders (Lettelberterdiep) bestaat alleen nog op papier.

Zienswijze; voor behoud coulisselandschap zal speciaal beheer nodig zijn. De huidige regelgeving hiervoor is ontoereikend. Het Nationaal Natuur Netwerk zal voortvarend worden uitgevoerd.

-Idem in 7.1.2 Dichtbij en werken met dorpencoördinatoren om goed geïnformeerd te blijven. Naast dichtbij is veiligheid zeker ook een belangrijk item.

Zienswijze; Naast dorpscoördinatoren zal de nieuwe gemeente contact leggen met de Rijkspolitie om te bezien of in de nieuwe gemeente de figuur van de "dorpsveldwachter" haalbaar is om goede veiligheid te borgen.

-Conclusies in 7.1.6 en 7.11.4 Het gevoel ontstaat al lezende dat hier naar toe is gewerkt, geredeneerd. Het zijn alleen maar plussen die worden benoemd, geen negatief punt is aanwezig, wordt benoemd. Het is allemaal zo gladjes. Op pag.29 wordt 2026 genoemd als tijdspunt waarop veel dingen gerealiseerd zouden moeten zijn. Ervaring leert dat de nieuwe gemeente dan blij mag zijn dat "de zaak weer loopt" zoals was gedacht.

Zienswijze, naast optimisme ontbreekt een stuk realiteitsbesef dat een fusie veel tijd nodig heeft om in te slijpen en dat inwoners erop moeten rekenen dat processen soms langdurig verstoord kunnen zijn.

-Financiën; naast een uitkering van bijna 20% van het gezamenlijke gemeentefonds voor de nieuwe gemeente Westerkwartier om de fusiekosten te kunnen betalen, ontbreekt inzicht in kosten

vermindering, besparingen. Zoals minder burgemeesters, gemeentesecretarissen, minder hoofden van dienst, wellicht minder dezelfde soort specialisme bij gemeentewerken en brandweer, minder I.T. kosten.

Zienswijze; naast een heldere en overzichtelijke verantwoording van de Frictiekosten, los van de normale financiële verantwoording, dient ook een overzicht te komen van de mindere kosten die een fusie moet opleveren.

-Verder worden (pag.39) de financiën besproken aan de hand van een aantal kengetallen. Toegelicht wordt dat de situatie niet erg sterk is, integendeel zelfs zorgelijk hoewel de ontwikkelingslijn positief lijkt. Maar het zegt zo weinig, waarom niet naast de kengetallen de werkelijke getallen genoemd, wat zijn de totale schulden, hoe groot het eigen vermogen en wat is het gemeentelijk bezit in relatie tot het eigen vermogen. En bij grondzaken, hoe groot (geldbedrag) is de voorraad grond, tegen welke prijs is het gekocht, en hoe hoog zijn de voorzieningen. Met wat er nu wordt weergegeven, slechts een verhoudingscijfer kan mismanagement worden verdoezelt. Bij belastingcapaciteit (pag.40) geeft de rijksoverheid op haar site "Kennissbank openbaar bestuur" een ander verhaal dan wat hier wordt weergegeven. Belastingcapaciteit is "de mate waarin tegenvallers kunnen worden bijgestuurd"

Zienswijze; ten aan zien van financiën moet meer duidelijkheid komen, voldoende transparantie met werkelijk getallen. Per gemeente en in het totaal. Ten aanzien van de grondexploitatie de werkelijke inkoopwaarde en de genomen voorzieningen. Ook hier per gemeente en totaal. Bij belastingcapaciteit (pag.40) de juiste informatie versterken zoals weergegeven bij de site " Kennissbank Openbaar Bestuur".

-Gemeentelijke kapitaalgoederen; Naast de kapitaalgoederen zoals hier genoemd zijn er meer andere soorten van activa/bedrijfsmiddelen zoals auto's, brandweer, inventaris, computers, diverse hulpmiddelen e.d.. Waarschijnlijk veelal eigendom maar soms ook lease ?. En zijn er meer andere verplichtingen die te maken hebben met financiën ?

Zienswijze; graag meer toelichting op de kapitaalgoederen. Onderbouwd met cijfers per gemeente en totaal. Hetzelfde graag ook voor de andere activa brandweer, e.d., eigendom of ook lease en inzicht in mogelijk andere financiële verplichtingen.

- Verder ontbreekt in het stuk b.v. wat te doen met voorzieningen zoals een gemeentehuis .Toch niet alle vier locatie aanhouden?

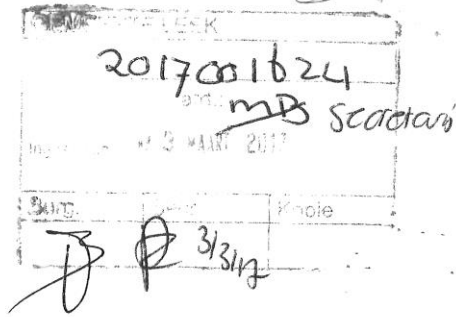
Zienswijze; er ontbreekt in de nota visie inzake praktische aanpak/oplossingen van dagelijkse zaken als huisvesting en werkverdeling. Graag duidelijkheid.

Tenslotte, nogmaals, het is allemaal zo gladjes. Financieel is het niet sterk, maar .....in de toekomst zal het wel goed gaan. Verder in alle publicatie en in het herindelingsontwerp; de toekomst met de nieuwe gemeente dat gaat geweldig worden. De nodige nuchterheid ontbreekt. Terwijl dat juist iets van het DNA van de gemeente moet gaan worden. De eerste opdracht is; zorg dat de zaak goed gaat lopen en dan zo mogelijk uitbouwen. Er komen genoeg problemen bij een herindeling om de hoek kijken.

verstuurd

Aan het college van de gemeente Leek

te LEEK

februari 2017

betreft; zienswijze m.b.t. Herindelingsontwerp gemeente Westerkwartier

Geacht college, geachte dame en heren,

-De aanleiding tot de herindeling zou vooral zijn ingegeven door; "De noodzaak tot vergroting van de bestuurskracht" (pag.4). Anders gezegd een beter, een slagvaardiger, een doelmatiger bestuur. Juist over dit onderwerp de efficiëntie van het bestuur bij gemeenten die recentelijk een herindeling hebben gerealiseerd is een studie verschenen die de vermeende efficiëntie sterk betwijfelt, noch qua geld noch qua efficiëntie, betere prestaties. (promotiestudie Bieuwe Geertsma). De wens is eerder de vader van de gedachte dan realiteit. Net zo min als fusies van grote bedrijven vrijwel altijd een veel geringer resultaat geven dan de geschatte verwachtingen. Hoewel ook andere elementen worden genoemd als reden tot herindeling zoals economische ontwikkelingen in samenhang met de arbeidsmarkt, de verhouding stad en ommelanden, de decentralisatie van het sociale domein is alles terug te herleiden tot bestuurskracht. Terwijl er verder van uit wordt gegaan dat opschaling tot meer professionaliteit zou leiden (pag. 7). Ook in 7.1.3 wordt gesproken over de bestuurskracht, 60.000 inwoners zou voldoende robuust zijn, terwijl gelijktijdig wordt aangegeven dat de nieuwe gemeente niet geheel zelfstandig kan functioneren. Van de zijde van de Rijksoverheid is in het verleden aangegeven dat grootte van een gemeente 100.000 of meer inwoners zou moeten zijn. Wanneer dan de volgende herindeling? Zie ook 7.1.4 hierover voor wat betreft efficiëntie m.b.t. het aantal gemeenten. "vermindering van het aantal partners draagt bij aan de efficiëntie en daadkracht". Zie ook 7.1.5. over de duurzaamheid van de nieuwe gemeente. Volhoudbaar zou m.i. een beter begrip zijn.

Zienswijze; Er dient meer duidelijkheid te komen rond de aanleiding c.q. de noodzaak tot de herindeling en inzicht hoe opschaling (herindeling) leidt tot professionaliteit. Mede in het kader van de inwoneraantallen van meer dan 100.000 zoals genoemd door de Rijksoverheid.

Geachte Projectcommissaris,

Hierbij maak ik van de gelegenheid gebruik te reageren op het ter inzage liggende Herindelingsontwerp van de 4 Westerkwartier gemeenten ten einde te komen tot een gemeente Westerkwartier.

In alle plannen rond herindeling is vanaf het moment van aantreden van zowel het nu demissionaire kabinet alsmede vanaf het aantreden van de huidige Provinciale staten gezegd dat initiatieven vanuit de gemeenten moeten komen, gedragen door de bevolking. Ik bestrijd dat dit gebeurt is. Op geen enkele wijze wordt in het *Herindelingsontwerp* aangetoond dat de bevolking afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de inwoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling.

Er is onvoldoende aangetoond dat het merendeel van ondernemers zich heeft kunnen uiten cq betrokken is geweest bij het tot stand komen van het *Herindelingsontwerp*.

Er wordt wettelijk gesteld dat omliggende gemeenten betrokken moeten worden bij het voornemen tot herindeling. Ik zie dat niet terug.

Ten aanzien van verenigingen geldt hetzelfde. De summier betrokkenheid van verenigingen van dorpsbelangen kan nooit een volledig beeld hebben geschapen van de verregaande gevolgen van een herindeling voor, met name, de kleine dorpen die deel uit gaan maken van de voorgenomen gemeente Westerkwartier. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid in deze dorpen gewaarborgd wordt.

Ten aanzien van bovengenoemde zaken moet worden geconcludeerd dat volstrekt onvolledig de bevolking betrokken is geraakt bij het proces.

In het ontwerp wordt ingegaan op het rapport Jansen. Een rapport waarvan de aanbevelingen ten aanzien van de nieuw te vormen gemeenten nu reeds geheel overhoop ligt. Zie alle rumoer in diverse gemeenten die niet willen herindelen of niet met de door de commissie voorgestelde partner gemeenten.

Argumenten als herindeling levert een financieel voordeel op moet gelezen worden als een voordeel voor de rijksoverheid en dat was natuurlijk ook de bedoeling van de regering, 1 miljard bezuinigen op uitgaven die naar de gemeenten gaan. Dat een herindeling geen besparing oplevert is inmiddels door onderzoek (B. Geertsema van het COELO) bekend. En dus betekent het een lasten verzwaring voor onze inwoners, waar ik vanaf het begin op tegen geweest ben.

Een ander groot nadeel is, ook dat blijkt uit onderzoek, dat de betrokkenheid van inwoners bij de politiek na een herindeling sterk terug loopt. Alleen dat al zou een reden tot grote zorg moeten zijn en een reden om af te zien van herindeling. Onze democratie wordt op het spel gezet.

Daarbij komt dat een korting van de zijde van de rijksoverheid op het gemeentefonds leidt tot of hogere kosten voor de inwoners of het verdwijnen van voorzieningen of beide. Dit is voor mij onacceptabel.

Er kan maar een conclusie worden getrokken, een dergelijke herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hogere salarissen bij groter inwoner aantal) of een riante wachtgeldregeling. Dat laatste geldt natuurlijk ook voor wethouders en burgemeesters die verdwijnen en tot hogere vergoedingen voor raadsleden. Kosten die door onze inwoners betaald zullen moeten worden, terwijl het democratisch gehalte van zo'n mega gemeente ver te zoeken zal zijn.

Ik verklaar dat ook niet in te kunnen stemmen met het voorgenomen *Herindelingsontwerp*.

Geachte Projectsecretaris,

Hierbij maken wij van de gelegenheid gebruik te reageren op het ter inzage liggende Herindelingsontwerp van de 4 Westerkwartier gemeenten die willen komen tot een gemeente Westerkwartier.

In alle plannen rond herindeling is vanaf het moment van aantreden van zowel het nu demissionaire kabinet alsmede vanaf het aantreden van de huidige Provinciale staten gezegd dat initiatieven vanuit de gemeenten moeten komen, gedragen door de bevolking.

Wij bestrijden dat dit gebeurt is. Op geen enkele wijze wordt in het *Herindelingsontwerp* aangetoond dat de bevolking afdoende bij het proces is betrokken. Slechts een uiterst gering percentage van de inwoners heeft zich kunnen uiten over deze herindeling.

Er is onvoldoende aangetoond dat het merendeel van ondernemers zich heeft kunnen uiten cq betrokken is geweest bij het tot stand komen van het *Herindelingsontwerp*.

Er wordt wettelijk gesteld dat omliggende gemeenten betrokken moeten worden bij het voornemen tot herindeling. Wij zie dat niet terug.

Ten aanzien van verenigingen geldt hetzelfde. De summiere betrokkenheid van verenigingen van dorpsbelangen kan nooit een volledig beeld hebben geschapen van de verregaande gevolgen van een herindeling voor, met name, de kleine dorpen die deel uit gaan maken van de voorgenomen gemeente Westerkwartier. Er wordt geen enkele garantie gegeven dat de leefbaarheid in deze dorpen gewaarborgd wordt. Ook de betrokkenheid van de vele verenigingen is minimaal of geheel afwezig. Het lijkt een besluit van de bestuurders, buiten de bevolking om.

Ten aanzien van bovengenoemde zaken moet worden geconcludeerd dat volstrekt onvolledig de bevolking betrokken is geraakt bij het proces.

In het ontwerp wordt ingegaan op het rapport Jansen. Een rapport waarvan de aanbevelingen ten aanzien van de nieuw te vormen gemeenten nu reeds geheel overhoop ligt. Zie alle rumoer in diverse gemeenten die niet willen herindelen of niet met de door de commissie voorgestelde partner gemeenten.

Argumenten als herindeling levert een financieel voordeel op moet gelezen worden als een voordeel voor de rijksoverheid en dat was natuurlijk ook de bedoeling van de regering, 1 miljard bezuinigen op uitgaven die naar de gemeenten gaan. Dat een herindeling geen besparing oplevert is inmiddels door onderzoek (B. Geertsema van het COELO) bekend. En dus betekent het een lasten verzwaring voor onze inwoners, waar wij vanaf het begin op tegen zijn geweest.

Een ander groot nadeel is, ook dat blijkt uit onderzoek, dat de betrokkenheid van inwoners bij de politiek na een herindeling sterk terug loopt. Alleen dat al zou een reden tot grote zorg moeten zijn en een reden om af te zien van herindeling. Onze democratie wordt op het spel gezet.

Daarbij komt dat een korting van de zijde van de rijksoverheid op het gemeentefonds leidt tot of hogere kosten voor de inwoners of het verdwijnen van voorzieningen of beide. Dit is voor ons onacceptabel. De leefbaarheid in veel (kleine) dorpen loopt hierdoor terug en zal tot krimp leiden.

Er kan maar een conclusie worden getrokken, een dergelijke herindeling leidt tot betere arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren (hogere salarissen bij groter inwoner aantal) of een riante wachtgeldregeling. Dat laatste geldt natuurlijk ook voor wethouders en burgemeesters die verdwijnen en tot hogere vergoedingen voor raadsleden. Kosten die door onze inwoners betaald zullen moeten worden, terwijl het democratisch gehalte van zo'n mega gemeente ver te zoeken zal zijn.

Wij verklaren dan ook niet in te kunnen stemmen met het voorgenomen *Herindelingsontwerp*. Het niet of niet volledig nakomen van voorwaarden zoals wettelijke vastgelegd maakt dit ontwerp ongeldig en onbruikbaar.

Aan: de Raad van de gemeente Winsum,
CC: Provinciale Staten van Groningen,
Gedeputeerde Staten van Groningen,
Dagblad v.h. Noorden,
Ommelander Courant.
Dorpsvereniging Garnwerd e.o.

Garnwerd, 20 – 01 – 2017

Geachte leden van de Raad,

Hierbij willen wij een zienswijze indienen/bezwaar aantekenen aangaande het raadsvoorstel “Volksraadpleging Middag Humsterland”, agendapunt 17 van 6 december 2016. U kunt dit schrijven ook beschouwen als een zienswijze/bezwaar ten aanzien van uw besluit bij agendapunt 9 van de raadsvergadering van 17 januari 2017 “Herindelingsontwerp BMW gemeenten”.

Onze zienswijze/bezwaar bevat de volgende opmerkingen:

1. De betreffende volksraadpleging is te beschouwen als manipulatief en daardoor onbetrouwbaar. Het manipulatieve zit hem erin, dat de in principe eenduidige vraag bij welke gemeente men wil worden ingedeeld, wordt verknipt en vermengd met een heel andere vraag, namelijk of Middag/Humsterland per sé in één gemeente moet liggen. Die tweede kwestie is namelijk een belangrijk argument van de voorstanders van indeling bij Westerkwartier. Door te beginnen met deze kwestie worden deze twee zaken op een onacceptabele en voor de burger verwarrende manier bij voorbaat aan elkaar gekoppeld. Zodoende wordt impliciet het argument van de voorstanders van aansluiting bij Westerkwartier tot doorslaggevend uitgangspunt verheven. Het feit dat de raadpleging begint met de vraag over Middag/Humsterland versterkt dat effect nog eens. Doordat de vraagstelling één kant van de zaak dus duidelijk bevoordeelt, wordt de uitslag in die richting gestuurd. De uitslag kan daarom beslist niet als representatief en betrouwbaar worden genoemd.
2. Hoe goed bedoeld het idee van een raadpleging ook is, als je zo'n vorm van directe democratie serieus wilt nemen, dan is uiterste zorgvuldigheid natuurlijk een eerste vereiste. Bovenstaande laat zien dat daarvan beslist geen sprake geweest is. Het is daarom onacceptabel dat een gemeenteraad zich op beslissende wijze door een dergelijk onderzoek laat leiden.
3. Op 21 maart 2014 is tijdens een vergadering door de dorpsvereniging Garnwerd een discussie gehouden over de materie. Daarbij bleek na afloop bij een peiling onder de aanwezigen een meerderheid voor een aansluiting bij de noordelijke gemeenten te zijn. Hierover is een verslag naar de gemeente gestuurd ter kennisname. Hoewel dit natuurlijk ook evenmin een representatieve steekproef was, had dit niet bij de stukken mogen ontbreken.
4. Er is ook inhoudelijk het één en ander op het besluit aan te merken. Er is geen enkele reden (noch bestuurlijk, noch sociaal-economisch, noch cultuurhistorisch, noch politiek) om het gebied van de oude gemeente Ezinge als één geheel te beschouwen. Er is dus geen enkele reden om niet per dorp vast te stellen wat de mening van de bevolking is. De resultaten van de raadpleging duiden er al op dat er behoorlijke verschillen in voorkeur kunnen zijn. Ook het Aduarderdiep zou dus heel goed de gemeentegrens kunnen worden, of een nader vast te stellen grens tussen Feerwerd en Ezinge.
6. Gezien het bovenstaande is een nieuw besluit noodzakelijk. Dat betekent dat de gemeenteraad een heroverweging maakt, waarbij ook ruimte gegeven zou moeten worden aan voor bewoners belangrijke aspecten waar nu grotendeels aan voorbij is gegaan, zoals:

- de toekomst van de school in Garnwerd,
  - de betrokkenheid van Garnwerd bij de verdere ontwikkeling van het Reitdiepdal.
- In het vertrouwen dat u bovenstaande overwegingen serieus in uw verdere handelen zult betrekken, tekenen wij,
Hoogachtend,

.....

.....

Amanda Douwsma

Van: n>
Verzonden: dinsdag 24 januari 2017 11:59
Aan: Projectsecretaris | Westerkwartier
Onderwerp: Herindeling
Bijlagen: Inspreektekst Middag-Humsterland 13-10-2016-a.doc

L.S.

Bij deze geef ik gaarne mijn zienswijze op het herindelingsontwerp : Westerkwartier.

Ik ondersteun dit herindelingsontwerp van harte.

Mijn beweegredenen hiertoe heb ik in 2016 al eens ter schrift gesteld en tevens gebruik gemaakt van het spreekrecht tijdens een gemeenteraadsvergadering bij de gemeente Winsum; ik voeg dit schrijven ter ondersteuning dan ook bij.

Mede op grond van nieuwe feiten, zo ook dat de gemeente Winsum reeds een vergunning heeft verstrekt daar waar de gemeente Zuidhorn een pas op de plaats maakt, blijkt eens en te meer dat het voor het Middag-Humsterland van het allergrootst belang is dat dit Nationaal Landschap onder één gemeente valt. Een ander voorbeeld hoe de gemeente Winsum zich opstelt t.o.v. het beschermen van het Beschermd dorpsgezicht van Garnwerd blijkt wel uit het feit dat er momenteel sprake is van een geschil met de erfgoedvereniging Heemschut inzake deze aantasting van ons cultuurhistorisch erfgoed in Garnwerd als een belangrijk deel van het Middag-Humsterland.

Zoals in mijn bijgevoegde brief aangegeven is er een reeks van verschillen in aanpak geweest, waar een een kwetsbaar cultuurhistorisch landschap sterk onder te leiden heeft.....het voert me te ver om hier een opsomming over te geven..... maar spreek over een jarenlange ervaring. Mocht men benieuwd zijn naar mijn ervaringen, dan ben ik voor een gesprek bereid.

vr. gr.

Onderwerp :

Visie over de te houden enquête bij de inwoners van Middag-Humsterland.

Deze enquête bestaat uit 2 hoofdpijnen :

1. Het al dan niet "samen gaan als één Middag-Humsterland" bij één of twee gemeentes.
2. En de keuze, bij welke gemeente men graag wil worden ingedeeld.

Om met het laatste item te beginnen :

De huidige verschillen tussen de gemeentes zijn soms niet duidelijk en na de herindeling zal het veelal anders zijn. Daar kan men dus weinig mee.

De keuze van gemeente wordt .....

of sterk beïnvloed door een aantal persoonlijke ervaringen .....

of men gaat verder zoals het was, ... omdat vaak naar Winsum ging voor de boodschappen en/of het sociale leven of omdat het gemeentehuis mooi dichtbij is .

Het is soms verrassend wat de motieven zijn ..... maar men bedenkt niet dat na de herindeling de gemeentehuizen ook wel eens in Bedum, Warffum of Leek zouden kunnen staan.

We gaan er wel vanuit dat beide gemeentes wel steunpunten zullen gaan creëren, als service voor hun inwoners.

Maar mede omdat het toekomstplaatje niet duidelijk is en men toch argwanend voor een groter wordende gemeente is, zal het dus moeilijk kiezen zijn !

Terug naar het eerste item – een heel belangrijk punt !

Moet Middag-Humsterland als één nationaal landschap onder één gemeente komen ?

Daarvoor is het goed om even een stuk cultuurhistorie te belichten:

1. Oldenzijl, waar de Delf (later het Winsumerdiep genoemd) in de Hunze stroomde, was het punt waar Hogeland, Ubbega en Middag (als deel van het Westerkwartier) bij elkaar kwamen. Een bijzonder kenmerk is nog steeds te zien langs de weg tussen Winsum en Garnwerd nabij Oldenzijl. Hier staat op het straatnaambord richting Winsum "**Garnwerderweg**" vermeld en richting Garnwerd wordt deze weg "**Klein Garnwerd**" genoemd. Dit straatnaambord is dan ook een goed herkenbaar ijkpunt, tevens een soort grensnaal toen Napoleon ruim 200 jaar geleden bepaalde, dat... (het sinds 1629 afgesneden deel "de Garnwerderhoek") ...aan Winsum werd toebedeeld !
2. Heden ten dage wordt nog steeds, ten onrechte, de indruk gewekt dat door het graven van een kanaal, dat dit deel van het oudste cultuurlandschap van Nederland geen onderdeel meer zou zijn van het Middag.
3. Nadat in 2009 bij de Provincie een verzoek werd ingediend om de Garnwerderhoek toch als zodanig op te nemen bij het vaststellen van de begrenzing van het Middag-Humsterland werd duidelijk gemaakt dat de Garnwerderhoek historisch wel terdege tot het Middag behoorde, maar dat e.e.a. niet meer terug te draaien was (de ruilverkaveling Sauwerd speelde een rol / e.e.a. moest worden meegenomen bij herinrichting van het Reitdiepdal).
4. Dat het Middag-Humsterland bij het opdelen onder twee gemeenten nadelen ondervindt is verschillende keren tot uiting gekomen. De eerste keer dat dit duidelijk werd was die keer dat er een boekje werd uitgegeven "Middagje Humsterland" waar leuke fietsroutes in waren opgenomen en waarbij de ondernemers van het Middag .... (wat onder de gemeente Winsum valt)..... zoals horeca B&B's e.d. totaal niet waren betrokken. Afspraken kunnen worden gemaakt, maar het blijkt dikwijls dat **het niet verstandig is dat "marktgevoelige items" bij verschillende overheden worden ondergebracht**. Dit voorbeeld staat niet op zichzelf.
5. Er is in het verleden vanuit een bepaalde sector nog wel eens het voorstel gedaan om dan maar het Aduarderdiep als scheidslijn te nemen, maar gezien het voorgaand betoog .....**zou dat een verknijpte cultuurhistorische gedachte zijn !**

Onder het motto "*Er zijn destijds aanderkaant Daip wel meer historische herindelingsvergissingen gemaakt*" zou ik ervoor willen pleiten dat "*ons huus*" (en dus geen "*hoes*") straks

binnen één nationaal landschap "Middag-Humsterland" onder één gemeente valt !

Een verdere verknijpping van het landschap is desastreus voor het cultuurhistorisch gedachtegoed

nummer 14

Aan de projectsecretaris gemeentelijke herindeling
De heer W. Landman

1 februari 2017

Geacht heer Landman,

Al sinds een groot aantal jaren organiseren wij in de gemeente Zuidhorn Wij krijgen daarvoor onder andere een subsidie van de gemeente. De laatste jaren komen er ruim 1000 bezoekers in de verschillende monumenten. Daarnaast organiseren we een informatieavond voorafgaande aan Open Monumentendag zelf met nog eens rond 150 bezoekers. draagt daarmee bij aan een waardering voor de bijzondere plaatsen en gebouwen en de daaraan verbonden historie in de gemeente.

Op 1 januari 2019 vindt de gemeentelijke herindeling plaats waarbij de gemeenten in het Westerkwartier samengevoegd worden tot één gemeente.

Omdat wij ons zorgen maken over de continuïteit van Open Monumentendag hebben wij geïnformeerd naar de wijze waarop onze buurgemeenten wordt georganiseerd. De verschillen blijken groot. Wordt in de ene gemeente volledig georganiseerd vanuit het gemeentehuis door een ambtenaar, in de andere gemeente door de culturele raad met ondersteuning van een ambtenaar. In de derde gemeente gebeurt er helemaal niets! In Zuidhorn hebben wij een onafhankelijke stichting, die een subsidie van de gemeente krijgt. Door deze grote verschillen zijn onze zorgen over de toekomst van Open Monumentendag alleen maar vergroot.

Wij zijn van mening, dat het mede een taak is van de overheid, de gemeente, aandacht voor bijzondere plaatsen en monumenten te stimuleren. Daarom vragen wij u bij besprekingen over de gemeentelijke herindeling ook aandacht te schenken aan

Wij stellen voor één ambtenaar binnen een van de vier gemeenten verantwoordelijk te maken voor een goede organisatie van Open Monumentendag de gemeentelijke herindeling. Naar onze mening zou hij/zij moeten onderzoeken of de organisatie van Open Monumentendag na 2018 vanuit het gemeentehuis zou kunnen plaatsvinden of door een vergelijkbare commissie als thans in Zuidhorn financieel en/of facilitair ondersteund door de gemeente. Natuurlijk zijn wij bereid mee te denken over de toekomst van Open Monumentendag in de nieuwe gemeente Westerkwartier.

Hoogachtend,

Voorzitter Stichting
Zuidhorn.

Deze brief is tevens verzonden aan de Colleges van B&W in de vier Westerkwartier gemeenten.

BIJLAGE 3 OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

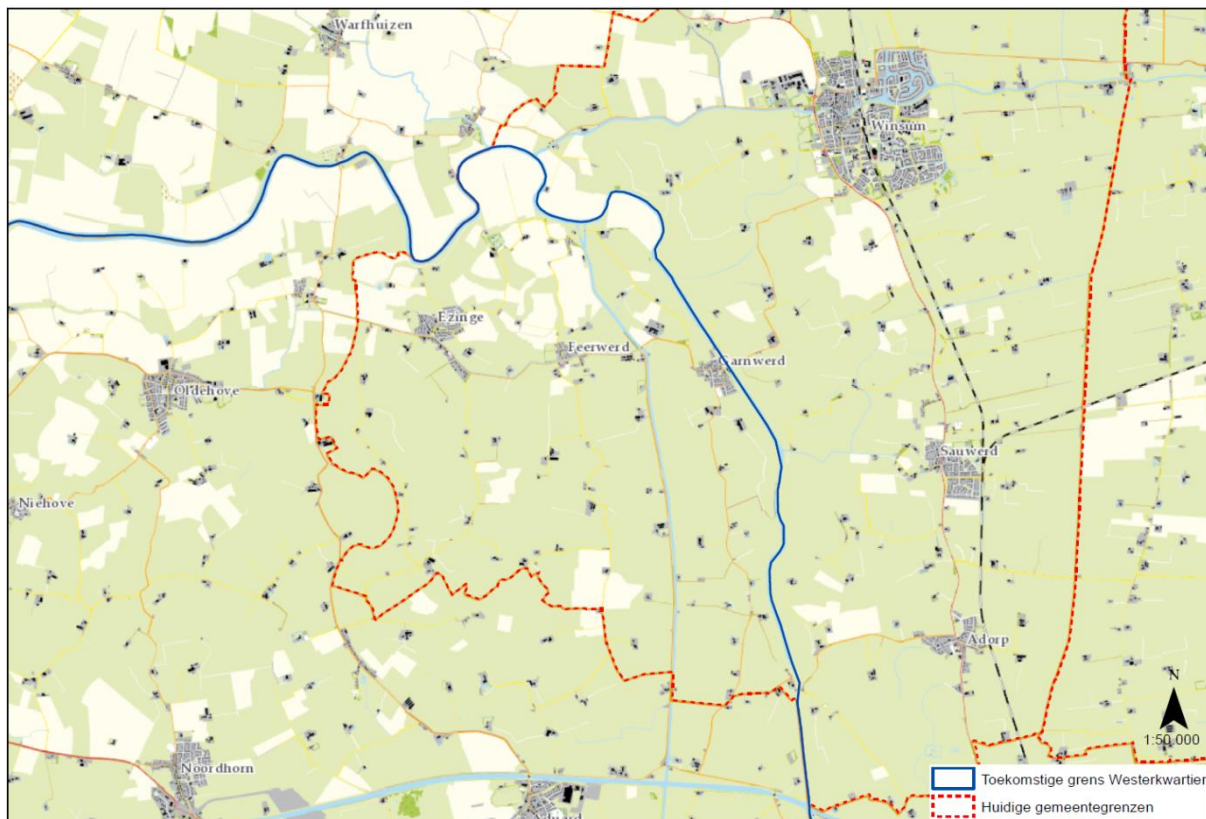
In onderstaand overzicht zijn de verbonden partijen vermeld waarin de Westerkwartiergemeenten participeren (stand van zaken begroting 2016). Ze zijn verdeeld in gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en verenigingen en stichtingen.

	Grootegast	Leek	Marum	Zuidhorn
GR Veiligheidsregio	X	X	X	X
GR Publieke Gezondheid & Zorg	X	X	X	X
GR Werkvoorzieningsschap Novatec	X	X	X	X
GR Afvalbeheer Regio Centraal Groningen	X	X	X	X
GR Omgevingsdienst	X	X	X	X
GR Centrumregeling beschermd wonen	X	X	X	X
GR reinigingscommissie	X	X	X	
Eems Dollard Regio	X	X		X
Interg. Sociale dienst Noordenkwartier		X	X	
Bank Nederlandse Gemeenten	X	X	X	X
Waterbedrijf Groningen	X	X	X	X
Enexis	X	X	X	X
Dataland	X			

BIJLAGE 4

DETAILKAARTEN VOORMALIGE GEMEENTE EZINGE

BIJLAGE 5

OMGEVINGSKAART BUURGEMEENTEN

